

Український КОМБАТАНТ

ОРГАН СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

Ч. 9

МЮНХЕН

Грудень

1962 р.

З М І С Т

Поздоровлення	1
Тіням безсмертних лицарів	2
Наше становище	3
Протокол	7
Доповідь Татарського	25
Протокол Контрольної Ком.	32
Привітання 7-му Делегт. З'їзду СУВ	35
Дописи з відділів СУВ	48
Повідомлення	50
Звернення	51
45-ліття збройних сил	53
До Президії Центрального Комітету УНДС	61
Пожертви	64

П О В І Д О М Л Е Н Н Я

Повідомляємо наших читачів і всіх зацікавлених, що з днем 1 грудня 1962, редактор «Українського К-та» сотник Куліковський Д. звільнений від своїх обов'язків. Всю переписку в справі «У. К.» скеровувати на адресу Головної Управи СУВ.

Ціна цього числа восьмого «Українського Комбатанта»:

в Німеччині	1,50 н. м.
в США	0,60 дол.
в Австралії	4,00 шіл.
в Англії	3,00 шіл.

в інших країнах — відповідно курсу амер. долляра.

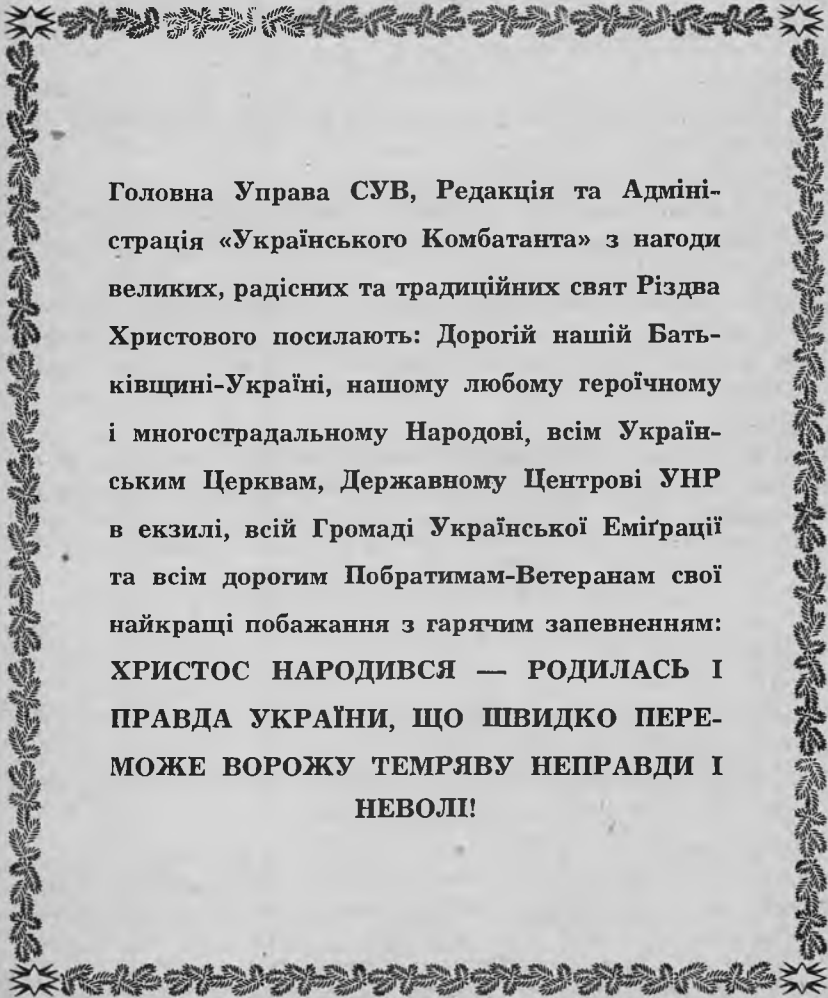
УКРАЇНСЬКИЙ КОМБАТАНТ

ОРГАН СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

Січень

Ч. 9

1963

Головна Управа СУВ, Редакція та Адміністрація «Українського Комбатанта» з нагоди великих, радісних та традиційних свят Різдва Христового посилають: Дорогій нашій Батьківщині-Україні, нашомулюбому героїчному і многострадальному Народові, всім Українським Церквам, Державному Центрові УНР в екзилі, всій Громаді Української Еміграції та всім дорогим Побратимам-Ветеранам свої найкращі побажання з гарячим запевненням:

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ — РОДИЛАСЬ І ПРАВДА УКРАЇНИ, ЩО ШВИДКО ПЕРЕМОЖЕ ВОРОЖУ ТЕМРЯВУ НЕПРАВДИ І НЕВОЛІ!

Тінням безсмертних лицарів

(II. Зимовий Похід — Базар)

Була Їх лише горстка супроти велетенської тьми ворожої орди, що безправно посіла Їх Батьківщину золоту.

Та Вони пішли визволяти Її без найменшого вагання й примусу...

Вони пішли в безнадійну путь..., бо й другий, споконвіку зрадливий, сусіда зразу ж зрадив Їх до тла, як тільки він один уміє це зробити.

Злиденно вдягнені, злиденно живлені, без зброї, але з палаючою ненавистю до ворога та з безсмертною любов'ю до Батьківщини, Вони пішли.

Їм стелився подвійний шлях до Золотоверхого, — Вони до нього не дійшли, хоч рясно встелили шлях своїм шляхетним трупом і густо полили його благородною кров'ю своєю.

Ворог переміг Їх своїм числом та Духа Їхнього ніколи не переміг!

Стоючи над власноручно-викопаним ровом-гробом своїм у містечку Базарі, перед цівками ворожих кулеметів, Вони на заклик катів зрадити Україну, Батьківщину свою, і на його смертний вирок гордо й однодушно відповіли співом:

«ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА...!»

...і пішли в Рідну Землю, щоб її довіку і ніколи ворогові не віддати!...

Було Їх там Триста П'ятдесят Дев'ять, а ще більше полягло на шляху до Золотоверхого.

Всі Вони на ймення — **Безсмертні**.

Всіх Їх вів отаман Юрко Тютюнник.

Сталося це Anno Domini 1921. 21. XI.

Гідно і вдячно пом'янімо Дорогих і Незабутніх Лицарів наших, бо Вони віддали за Батьківщину все, що тільки дати могли!

ВІЧНА І СЛАВНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

Наше становище

VII Делегатський З'їзд СУВ у Мюнхені був не лише переглядом наших сил і перевіркою стану нашої організаційної роботи, але також ствердженням і підкресленням ролі, прав і обов'язків б. Українського Вояцтва в лоні української спільноти у вільному світі й в боротьбі цієї спільноти за державне визволення українського народу. Фактом є, що Українське вояцтво, яке стоїть на ґрунті УНР стало підвалиною для концентрації українських громадсько-політичних сил з першого дня реорганізації Державного Центру УНР на чужині й рушійною силою розбудови його престижу та його матеріального забезпечення. Не було і не має нині у західнім світі ні одної української організації, в якій не співдіяло би активно українське вояцтво і не має ні одної форми визвольної акції, в якій не брали б участі б. укр. вояки, вірні українській визвольній ідеї в однаковій мірі, які були її вірні на полю бою.

В українське громадсько-політичне життя на чужині увійшли ми, б. українські вояки, на всіх континентах нашого емігрантського поселення, як об'єднуючий, консолідаційний чиник, бо така настанова лежить у характері українського вояцтва взагалі. Те, що в наших лавах гуртуються люди різних партійних переконань і світоглядів, нам не перешкоджає дивитися на справу української визвольної боротьби з суто національного, а не з партійного становища. Підпорядковуючи нації партійні симпатії вищим, загальним інтересам національно-державного визволення України, ми, бувші вояки, несемо у цілій нашій роботі гасло внутрішнього замирення і концентрації сил, бо для визволення треба об'єднаного зусилля всіх і кожного, хто почувається українцем і хто свідомий нашої збірної відповідальності перед українським народом. Ця моральна настанова є прикметою для нашого вояцкого думання і вона є стимулом нашого діяння. На останнім нашім З'їзді ми цю істину ствердили і пригадуємо її нині кому треба, бо заіснували і вперто повторюються спроби, щоби нас, організоване українське вояцтво, з цього нашого консолідаційного і понадпартійного становища зіпхнути, зробити нас

прибудівкою однієї з політичних партій і кинути в міжпартійну розгрівку в лоні УНРади і поза нею.

Про ці спроби було багато говорено на нашій З'їзді в межах здорової критики сучасного стану в органах Державного Центру УНР. Дискусії і рішення знайшли свій вияв у його резолюціях, що вимагають припинення партійної гризні, привернення правопорядку і нормальних конституційних відносин в ДЦ, виправлення нелегальних посунень т. зв. більшості в УНРаді та належної уваги до голосу українського зорганізованого вояцтва в справах найбільш засадничих для дальшого існування Державного Центру УНР.

Все, що діється далі після нашого З'їзду, на терені УНРади і її Виконавчого Органу, свідчить, на жаль, що наш голос натрапив лише на зневажливу реакцію з боку правлячої коаліції трьох партій, яких речником стався голова ВО М. Лівницький. Це трактування його українського вояцтва, як «ніцки» і відмовляння йому прав громадсько-політичного чинника на чужині, виявилися з особливою яскравістю під час його наполегливих заходів, щоби втриматися на становищі незмінного і вічного голови ВО. Щоб запевнити собі підтримку УРДП перед 5. Сесією УНРади, п. Лівницький без ніякого морального стриму попросту прогандлював п. Багряному становище Віце-Президента УНР, усуваючи по-змовницьки з того становища речника Українського Вояцтва, ген. О. Удовиченка, одного з найкращих бойових високих старшин Української Армії та найближчого співробітника Гол. Отамана С. Петлюри, щоби з особистих калькуляцій, зробити місце особі, якої минуле, включно з прізвиськом, є все ще одною великою невідомою. Це високе становище прийняв п. Багрянний з захопленням і тепер мріється йому один щабель вище... Хто був на 5. Сесії УНРади свідком розпачливого змагу п. Багряного за віцепрезидентуру, за ціну навіть упокорюючої деклярації некандидування ніколи на пост Президента УНР, той зрозуміє всю психологію п. Багряного.

Для оправдання цієї заміни, розпочалися несамовиті інтриги, наклепи і дискримінації проти ген. Удовиченка у Франції, які провадили члени УНДС і УРДП. Як наслідок усього цього, прийшло до двоподілу найстаршої у західнім світі української військової організації, якою є Т-во б. вояків Армії УНР у Франції. Для злагодження неприємного враження викликаного «державним посуненням» п. Лівницького, останній запропонував п. ген. Удовиченкові пост Військового Міністра, але і це в дійсності виявилось черговим крутіством.

Становище СУВ, яке було виставлене на нашій З'їзді, як видно, не подобалося не тільки п. Лівницькому, але й його співпрацівникові, п. Андрієвському, який це своє незадоволення висловив у парижській «Українській Слові» з 2. 9. 62. у статті «Блудними стежками». В цій статті п. Андрієвський називає учасників З'їзду СУВ «роз'юшеною юрбою», серед якої лунали, мовляв, вигуки, що відкликалися до військових переворотів у півден. Кореї, в Сирії, Туреччині тощо. Такі окреслення не приносять чести п. Андрієвському. Можливо, що п. Андрієвський, писав оті «блудні стежки» на підставі інформацій сумнівної моральної вартості, однак у тій статті опріч непристойних слів, про які згадуємо, він стає в позу великого вчителя і пояснює воякам, що вони мають робити, а що ні, як вони мають заховуватися, тощо. Вояцтво напевно краще знає, що має робити, як п. Андрієвський, а його «вияснення», що таке «блудні стежки» вказує на його ж безпринципність, бо вояцтво від самого початку повстання УНРади беззастережно стало по її боці, натомість п. Андрієвський: раз її підтримував, то знову з неї виходив і лявав. Зараз п. Андрієвський знову є її прихильником, але що буде завтра, то ми цього не можемо сказати, — і це в нього зветься хожденням прямими дорогами. Ми вважаємо, що, власне, це і є клясичний приклад блудних стежок п. Андрієвського.

Якщо на нашій З'їзді і були гарячі дискусії, вони не виходили з меж пристойности, може хтось і дозволив собі сказати щось зайве, то це ще не дає права п. Андрієвському називати старих вояків «роз'юшеною юрбою», що думала робити державний переворот і... скинути п. Андрієвського. На З'їзді виступали б. українські вояки, які є одночасно активними українськими громадянами, що на своїх плечах несуть левину частину тягару праці для добра ДЦ УНР і які мають право говорити про політичні справи не тільки на команду УНДС, але й вільно, як українські громадяни, до українського громадянства. Блудних стежок на нашому шляху не має і не має в нас ніякого «збочення уяви». Навпаки перед нами, як завжди, проста і широка дорога праці для оздоровлення і об'єднання всіх українських громадсько-політичних сил і дуже ясне уявлення дійсности, що в смоему трагізмі поступово веде ДЦ УНР блудними стежками партійного шкідництва до катастрофи.

Нині УНРада, завдяки постійній розкладовій роботі свідомих і несвідомих шкідників, опинилася в стадії поступової ліквідації. З шістьох політичних партій, що їх поважно можна брати в рахунок, — три не беруть участі в засіданнях Президії УНРади та в діяльності ВО, якщо в тім органі взагалі є якась

діяльність. Ці партії: УСП, УНДО і СЗСУ-СП. Всі вони заявляють, що будь-яка співпраця, навіть у межах конструктивної опозиції, в існуючих умовах не лояльності й фальшування дійсного стану на терені УНРади, — неможлива. Проти цих трьох партій стоїть блок зговорених партій УРДП, УНДС і ОУНм., що правлять авторитативно з метою, яка не має нічого спільного з завданням поточної визвольної політики ДЦ УНР. Такий неприродний стан не має, очевидно, ніякого значення для п. М. Лівницького і «його» прорідженого чистками УНДС, це йому на руку, бо може doprowadити до стану, який існував 25 літ тому в Варшаві.

На 5. Сесії УНРади, яка узаконила, отой ненормальний стан, присутні не зауважили будь-якого консолідаційного кроку з боку правлячої трійки. Все відбувалося, як по нотах: без жодного попереднього договорення УНДС виставляв на пост голови УНРади п. Бойдуника, ОУН виставила на пост Віцепрезидента п. І. Багряного, а УРДП п. М. Лівницького на пост голови ВО. Все пройшло гаразд, але, на жаль, нікому з них не прийшло до голови запитати себе, чи це виходить на користь нашої визвольній справі?

Створилася тяжка ситуація, але правляча трійка не хоче признатися, що вона зайшла в сліпий кут. Навпаки завжди підкреслюється, що все є в найкращім порядку, а в звіті з 5. Сесії, який недавно випустило Українське Інформбюро, подано це в таких рожевих фарбах, що кожний, хто його прочитає, скаже: Що та опозиція хоче від них, таж у нашої УНРаді все, як найліпше? ! Правда, так може сказати лише правовірний уендесівець чи уердепівець, бо інший читач може запитати, чому в тім звіті не подано, хто і що говорив із опозиції, а говорили вони багато до речі. Одним словом, із того звіту виходить, що на 5. Сесії не було жодної опозиції.

Цей невідрадний стан в УНРаді, в якій, між іншим, розпочав свій «політичний вишкіл» п. М. Лівницький, є до направлення, якщо вчас, об'єднаним зусиллям і відповідним натиском української публічної opinio вплинемо на оздоровлення міжпартійних взаємен в УНРаді. Ми б. українське воєцтво, своєю потенційальною енергією, своєю ролею в українській спільноті на чужині, можемо багато зробити в тім напрямі. Це наш обов'язок, як воєків і ми його повинні виконати, а щоб мати для цього потрібну силу мусимо в першу чергу самі тісно об'єднатися в одній військово-братській організації.

В. Татарський

ПРОТОКОЛ

засідання 7-го Делегатського З'їзду Союзу Українських Ветеранів, що відбувся в днях 14-15-го липня 1962 р. в Мюнхені.

Перший день. На сцені просторої і гарно умебльованої залі, висить портрет Св. п. Симона Петлюри, а по боках два Комбиктантські прапори. В залі жвава розмова поміж Делегатами і Гістьми, що прибули на З'їзд зі всієї Німеччини, а також з Австрії і Франції в кількості 24-х Делегатів і 15-х Гостей.

Рівно о 10-ій годині ранку 14 липня митр. прот. о. П. Дубицький в асисті о. Кардашенка відправляє молебен про успішне переведення праці З'їзду. По закінченні молебна відспівується Многоліття Делегатам і Вічна Пам'ять та спокій борцям за Волю України, які навіки відійшли від нас.

Відкриття З'їзду. З'їзд відкриває Голова СУВ, ген. штабу полк. В. Татарський, який теплими словами вітає Гостей і Делегатів.

Вибір Президії З'їзду. Був поданий тільки один список на членів Президії. Згідно з цим списком, до Президії З'їзду одногосно вибираються: як Голова сотн. Др. Д. Куликовський, членами сотн. П. Кізимів, перший секретар і підхор. М. Куликовський, другий секретар.

До Почесної Президії запрошується: Митроф. Протоієрей Декан о. Паладій Дубицький, Генерал-полк. О. Удовиченко та Генерал-полк. А. Вовк.

Прийняття Порядку Денного.

1. Відкриття З'їзду	12. Дискусії з приводу Звітів
2. Вибір Президії З'їзду	13. Заключне слово Голови СУВ
3. Прийняття Порядку Денного	14. Звіт Мандатної Комісії
4. Зачитання писаних привітань	15. Удільнення абсолюторії Керівним Орган.
5. Усні привітання	16. Уступлення Керівних Орган.
6. Вибір Мандатної Комісії	17. Поправки до Статуту СУВ
7. Вибір Комісії Матки	18. Звіт Комісії Матки
8. Вибір Резолюц. Комісії	19. Вибори Голови і 2-х Заступників
9. Звіт Голови СУВ	20. Вибори решти член. Головн. Управи СУВ
10. Звіт Контрольної Комісії СУВ	21. Вибори Контрольної Комісії
11. Звіт-довідь Заступ. Голови Европ. Федерації Вояків	22. Вибори Головного Тов. Суду

23. Звіт Резолюційної Комісії і 24. Поточні Справи
прийняття Резолюцій 25. Закриття З'їзду

Цей Порядок Денний ставиться на обговорення. А тому, що охочих до слова не було і жодних змін у нім теж не було подано, Порядок Денний в цілیم своїм обсязі ставиться на голосування і приймається 24 голосами, отже одноголосно.

Зачитання Привітань. З черги уділюється слово секр. Президії підхор. М. Куликовському, який зачитує всі писані привітання. Привітання надіслали: 1) Президент УНР в екзилі Д-р. Ст. Витвицький, 2) Митроп. УАПЦ Археп. Ніканор Абрамович, 3) Апостольський Екзарх. Еп. Платон, 4) Керівник Військ. Справ ген. А. Вовк, 5) Укр. Христ. Рух, 6) Укр. Мед. Хар. Служба, 7) Ген.-полк. О. Загородський, 8) Ген. М. Садовський, 9) Ген. О. Вишнівський, 10) Фракція СЗСУ—СП, 11) Полк. інж. В. Филонович, 12) ОБГА, 13) Фракція УНДО, 14) Крайова Управа СВУ в США, 15) Редакція «Місії України», 16) Упов. Г. У. СВУ на Європу В. Наддніпрянець, 17) Орг.-Бюро СВУ на Німеччину, 18) Полк. П. Базилевський, за Представ. ВО УНРади у В. Британії, 19) ОБВУ Управа СУВ в В. Британії, 22) Союз Укр. Комбатантів у Франції, в В. Британії, 20) Фронт С. Петлюри в В. Британії, 21) Крайова 23) Союз Укр. Комбатантів в Австралії, 24) Союз Укр. Ветеранів в Аделаїді — Австралія, 25) Осередок СУВ в Любеку, 26) Осередок СУВ у ГанOVERі, 27) Осередок СУВ в Любенаузен, 28) Осередок СУВ в Регензбурзі, 29) Пполк. Н. Горбач з Чикаго, 30) Майор Н. Неганів з Дейтроту, 31) Головна Рада СВУ в США, 32) Ген. штабу Ген.-хор. О. Кузьминський, 33) Т-во Укр. Вояків в Бельгії, 34) Сот. Рогатюк в США, 35) Союз Укр. Ветеранів в Н. Ульмі і 36) Старшина Армії УНР. М. Майно.

Усні Привітання. Далі уділяється слово для виголошення усних привітань. До слова приголошуються: п. п. інж. С. Довгаль від УСП та ред. «Проблем», Мгр. Мельник від ЦПУЕН, проф. П. Зайцев від УНДС, Т. Бульба-Боровець від ГУ СВУ, Полк. М. Стечишин від СУВ, Ген. О. Удовиченко від Т-ва Вояків у Франції, Ред. Чорний від УГВР та Митр. Протоерей о. Паладій Дубицький від УАПЦ і від ЗУАДКу.

Точка шоста — Вибір Мандатної Комісії:

До Президії подається лише одна листа кандидатів, а саме: Майор Н. Зіневич, голова, сотн. Орловський і пор. Сівкевич, — члени. Вислід голосування: 15 — за, 5 — утрималося і жодний — проти.

Точка сьома — Вибір Комісії Матки:

Подана одна листа кандидатів, а саме: Пп. П. Сумароків, голова, Пп. Хомічевський і пор. Боярський, — члени. Вислід голосування: 22 — за та 2 — утрималися.

Точка восьма — Вибір Резолюційної Комісії:

Подана лише одна листа кандидатів, а саме: Полк. М. Стечишин, — голова, От. Т. Бульба-Боровець і пор. Трохимець, — члени. Вислід голосування: 23 — за і 1 — утримався.

Точка дев'ята — Звіт Голови СУВ:

Слово уділяється Голові Управи ген.-штабу полк. В. Татарському.

Точка десята — Звіт Контрольної Комісії:

Для зложення цього Звіту уділяється слово Голові Контрольної Комісії, Майорові Н. Зіневичеві.

Точка одинадцята — Звіт-доповідь Заст. Голови Европ. Федерації Укр. Вояків.

Для Звіту дається слово Ген.-полк. О. Удовиченкові.

Точка дванадцята — Дискусії щодо Звітів.

Перший просить слово підхор. М. Куликовський, який промовляє: «Я дуже Вам, пане Голово СУВ, вдячний, що Ви запросили мене на цей З'їзд, мене малої ранги підстаршину, що боровся за Україну в 3-й Залізній Дивізії під командою нашого заслуженого ген.-полк. О. Удовиченка. Я мешкаю в Австрії і тому не обізнаний з тим, що робиться тут у вас у Мюнхені і тільки з доповіді Голови СУВ уперше дізнаюсь про комунізацію нашого ДЦ. УНРади. Чи для того ми боролися за Україну під прапором св. п. С. Петлюри, щоб тепер мати Віце-Президентом УНР. гльорифікатора комуністів українського роду Ів. Багряного!? Наша постава до цього факту мусить бути стовідсотково негативною, інакше де гарантія, що над УНРадою замість прапора УНР., врешті рещт, не повіватиме червона ганчірка Хвильового? !

Ред. Голіан: «Я нав'язую свою дискусію до доповіді ген. Удовиченка. Наша Федерація дійсно завмерла, тому це і був один із мотивів, який примусив нас сюди приїхати. Ми мусимо присвятити час, щоб цю важливу Федерацію відновити».

Ген. Шраменко: «Я заслухав всі звіти і зокрема звіт голови СУВ полк. Татарського. Його звіт поділений на три частини: організаційну, політичну і в справі Федерації. Організаційна частина добра. Вона не потребує критики. Щодо політичної частини, то на ній мусимо зупинитися. Я наслухався про УНДС, там було підкреслено, що УНДС робить різні закиди п. ген. Удовиченкові. В дійсності до ген. Удовиченка ніхто не ставився негативно, але справа в тім, що він стався об'єктом отих політичних конфліктів, які заіснували були серед партій. Як відомо, політичні середовища у всім світі в державних справах відіграють провідну роль, а не військовики. Якщо на прикладі Туреччини хочуть нам доказувати протилежне, то сьогодні маємо факт, що військовики в Туреччині не можуть дати собі ради. Я тверджу, що УРДП стала

на позиції УНР і ставлю питання: коли б недобитки незадоволені комунізмом, — ті ж таки українські комуністи, — перейшли до нас, то щож треба було б їх вішати? Тут закидають УНРаді, що вона запросила п. Майстренка на доповідь про становище в Україні. Так, запросила, і він виправдав потребу такого запрошення, бо показав, що він дійсно, на цьому розуміється більше, ніж хтось інший. Справу Федерації я вітаю, вона потрібна і її треба творити».

П. Кривобок: Слова попереднього дискусанта сказані так, що у мене волосся на голові піднялося. Ще за таборових часів п. Майстренко писав своєму синові до США: «Ніколи не йти до американського війська, бо бачимо, що воно зробило з Кореєю!»

От. Т. Бульба-Боровець: «Тяжко нам, воякам, говорити на політичні теми. Ми у свій час намагалися вступити до УНРади, але нам було відмовлено. Ми знаємо, що в 1918 році одна шкіряна куртка спричинилася до поразки на цілім відтинку фронту. Вояки, які виборювали УНР, мають право її і боронити, а це буде можливе тоді, коли і вони прийдуть до слова в ДЦ.

Пп. Сумароків: «Ми пригадуємо Багряного ще з Варшави, коли він казав: «Які там Петлюрівці? Все це дурниця!»! А зараз, як бачимо, він з тактичних міркувань, як той Запорожець за Дунаєм «у Турка, обернувся», в «петлюрівця» і за допомогою інших забутків навіть «перевернувся у віце-президента» УНР. Вояки мусять твердо стояти на своїй позиції УНР і рішуче поборювати подібних «петлюрівців».

Полк. М. Стечишин: «Ми перейшли в дискусіях на політичні теми. Отже, або ми вояки, або політики і з цього треба виходити в роботі. Я стою за те, щоб і вояки приймали участь в ДЦ., бо і дійсно наша УНРада починає червоніти, а виправляти ці хиби майже нікому».

ДРУГИЙ ДЕНЬ ЗАСІДАННЯ З'ІЗДУ

На залі присутні 20 делегатів. Першим просить слово, як представник Уряду, ген.-полк. А. Вовк. Голова З'їзду уділяє йому слово поза дискусією.

Ген. А. Вовк: «Я тут, як член ВО, вчора вислухав дискусантів, які критикували УНРаду. Представники преси, що є тут присутні, використають цю дискусію в такому вигляді, що вона може нам пошкодити, а треба знати, що нашою пресою цікавляться і чужинці, вони її не тільки читають, але і студіюють.

Я вчора чув одного дискусанта, який сказав: «Панове генерали, полковники і інші! З ким ми йдемо? В УНРаді сидять агенти хвильовистів!» А тим часом насправді у нас хвильовистів не було

і немає. Щодо хвильовизму, то я твердо вірю, що в Україні хвильовизму ніколи не буде. А при тім не забуваймо, що так, як Армія УНР була проти Москви, так само і Хвильовий казав: «Геть від Москви!» Закидається нашому Урядові якесь червоніння, тощо, але чомусь ті люди забувають, що Україна таки є там, а не тут. Теж чув я, як Голова СУВ говорив про консолідацію. Але були то неясні слова і можна було б запитати, як Голова СУВ розуміє цю консолідацію?

Нема мови про аполітичність військовиків в УНРаді. Ми є політична еміграція і тому я, як керівник Ресорту Військових Справ, це переводжу в життя. Вислухуючи опозиційні виступи в дискусіях, ми дістаємо враження, що у нас опозиція не така, як у людей. Вчорашні дискусанти пригадали мені 1917-й рік, коли старшин брали на багнети. Ми програли визвольні змагання тому, що з 4-х мільйонів вояків українців ми мали до послуг якихось сто тисяч. Чому? А тому, що Уряд їх демобілізував замість того, що б ці сили зберегти для боротьби за Україну. Ресорт Військових Справ після 5-ї Сесії проєктовано взагалі не утворювати, але Президент на це не погодився і призначив мене виконуючим обов'язки керівника цього ресорту, аж поки на цю посаду не буде призначена інша особа.

Просить слово до дискусії пор. Боярський.

Пор. Боярський: «Я не політик, але те, що я бачу і чую, можу сказати, що не політиком нікому бути не можна. Представники ДЦ, пп. ген. Шраменко і ген. Вовк у своїх промовах стали на захист хвильовизму. А чи здають вони собі справу, якого лиха наробили оті наші хвильовисти, що засіли в УНРаді і провадять там свою шкідливу політику. Є політики і політикани і до останніх якраз і належать хвильовисти, яких наші пп. генерали намагаються боронити».

Ген. Дашкевич: «Я стою на становищі, що у світі є такий порядок, що більшість вибирає свій уряд і йому тоді всі підпорядковуються. Тому, коли ми вибрали представників до УНРади, то мусимо їх і її підтримувати. Але при цім маємо право і на критику. Це є наше право. Австрійський Канцлер приймав делегацію учнів, а ось наш керівник ВО, п. М. Лівницький, чомусь не прийняв делегатів від СУВ. Наш Уряд також не відповідає на запити СУВ. Чи не пахне тут Сталіном-Гітлером? СУВ не може говорити з людьми, які вихваляють тих, що боролися проти УНР. Хвильовий був у НКВД ще на фронті і тому ми не можемо забути його роботи, а нам кажуть простити такі дії, бо це, мовляв, відійшло вже до історії. Ми мусимо вжити всіх заходів і не допускати до відповідальних постів в УНРаді колишніх комуністів. Дію нац. комуністів у ДЦ можна порівняти зі справою убив-

ства полк. Коновальця, коли убивник працював теж і в ОУН, але, як агент Москви. Так само може трапитися і зараз в УНРаді, якщо буде заборонена критика».

От. Т. Бульба-Боровець: «Наша дискусія показала все ясно і тому я зупинюсь на питанні консолідації всіх Комбатанських організацій. Така консолідація, якщо відбудеться, буде запорукою перемоги всіх тих непорядків, над якими зупиняються дискусанти цього З'їзду. Ми не поборюємо ДЦ., а навпаки намагаємось його підтримати і то саме оцією критикою, яка очищує ті недоліки, які там заіснували. Вояки ніколи не зрадять тих прапорів, над якими присягали, тому УНРаді, якщо вона не червоніє, як словився полк. Стечишин, нічого боятися нашої критики».

Сот. П. Кізімів: «Не є випадково, що займаємось не своїми справами, а політикою. Тут багато говорилось про те, що мовляв, критикувати когось нам не вільно. Так воно не є насправді, бо живемо у вільнім світі, де критика не заборонена. Друга річ, коли ті, яким слід було б звертати увагу на цю критику, а тим, кого критикують, давати речову відповідь на ті чи інші закиди, тоді викристалізувалась би і правда, але, цього ми не бачимо».

Пп. Сумароків у своїй доповіді каже, що у Варшаві Ів. Багрянний казав: «Які там петлюрівці? Все це дурниця!» Але цього мало, бо відомо, що «пан віце-президент» УНР ще збирається отих немилих йому петлюрівців нищити, «як псів, на Україні!». За останнє десятиріччя було стільки написано проти так званих «Революційних демократів» і їх керівництва, стільки було надіслано до УНРади протестів проти особи Ів. Багряного, що, мабуть, течки всіх фракцій не витримали б. А який результат? — Ніякого! В 1955 році в Бюлетені УНГ за червень-липень місяці була надрукована стаття п. н. «Про що не можна мовчати». В цій статті УНГ не обмежилась одною критикою, а прямо таки заявляла, що УРДП і її керівництво, яке пропхалося до УНРади і захопило там ключеві позиції, є ніщо інше, як зборище советської агентури. Вимагалось також, щоб УНРада перевірила ці закиди проти УРДП і зробила з цього відповідні висновки. Але жодної відповіді від УНРади до сьогодні так і не отримано.

Про що це нам каже? А каже воно нам про те, що в частині людського складу петлюрівців зайшли великі зміни і що та частина, замість того, щоб непохитно стояти на позиціях УНР, поступово починає плентатися у хвості так званих «Революційних Демократів». Це ми бачили і чули на нашій З'їзді, коли представники від ВО і Президії УНРади намагалися запевнити нас у тім, що боротьба Армії УНР проти Москви утотожнена з гаслами ЧЕКИСТА Хвильового «Геть від Москви!» та, що найвищим визнанням подій на Україні в сучасній добі є комуніст Майстренко. Чи

могли ми сподіватися, що особи, які під прапором УНР складали присягу на її вірність, скотяться до такого болота ???

У своїх постановах ми мусимо винести недовір'я п. «віце-президентові» теперішньої УНРади та вимагати усунення його з цієї посади і в цей спосіб виправдати себе, як правдивих носіїв ідеї С. Петлюри, інакше не лише теперішнє, але і прийдешнє покоління українців плюватимуть на наші тіні, — і матимуть рацію!

Ген. Дашкевич: Доповнюючи свою попередню промову, промовець зазначає, що за часів визвольних змагань не було різниці поміж галичанами і східняками, а у нас, мовляв, зараз це має місце. «Ось на цьому З'їзді, каже він, я не бачу представників інших військових організацій». Промовець вважає, що це є недоліком праці ГУ СУВ. На майбутнє це треба виправити. Генерал надіється, що майбутня Федерація над цим зупиниться і що ми таки дійдемо до бажаної мети.

Пп. Сумароків: «Я був дивізійником і під мою команду було 150 студентів Галичан і жили ми всі, як брати. Отже там та кож не було різниці між нами. В боях під Бродами нас, як каже п. ген. Дашкевич, «східняків», вояцтво цінило більше, ніж старшин галичан. Чому ж пізніше в таборах почали нас ділити і хто це почав робити? А сталося це тому, що частина наших людей, отих «галичан», підпала під вплив бандерівців, що саме цей поділ учинили і на цьому розподілі сподівалися очолити більшість еміграції. В одному з таборів я був культурно-освітнім референтом і св'ято С. Петлюри та Є. Коновальця поділив так, що день Петлюри святкували 25-го, а день Коновальця 26-го травня. А який же був результат? Мене вже не було б між живими, коли б я був завчасно не відкрив проти мене заговору і не вжив заходів для своєї охорони. Таким чином, не Головна Управа СУВ завинила в тім, що ми не поєднані, але завинив це провід тих «галицьких» організацій, які очолюються нездатними політиками».

Оскільки листа дискусантів вичерпалася, а далішні охочі до дискусій не приголошувалися, то, щоб закінчити точку «Дискусій щодо Звітів», узяв слово Голова З'їзду, сотн. Д-р. Д. Куликовський.

Сотн. Д. Куликовський: «Нав'язуючи свої перші слова до останніх думок ген. Дашкевича про відсутність організаційного зв'язку між СУВ і відповідними іншими українськими організаціями, зокрема галицькими і про вказану п. генералом причину цього явища, — пасивність в цім напрямку ГУ СУВ, зазначає, що він, хоч і не проти критики головної управи, проте мусить, на жаль, заперечити, п. ген. Дашкевичеві. Причину відсутности організаційного зв'язку між СУВ і галицькими військовими орга-

нізаціями не завинила Головна Управа СУВ, ця причина значно глибша і старшої дати, коли СУВ ще зовсім не існував.

Мудра і чутлива людина цю причину почасти вбачатиме вже в самій номенклатурі, яку вжив п. ген. Дашкевич, кажучи, що під час визвольних змагань не було різниці між «галичанами» і «східняками». Власне, цю різницю, не хочачи, і подає сам п. ген. Дашкевич цією своєю номенклатурою, бо, коли поняття «галичанина» ще в якійсь мірі пов'язується з поняттям «українця», то в цей час назва «східняк» (а його є понад 37 мільйонів!) може бути з однаковим успіхом застосована до якого завгодно східняка, наприклад: до людини зі Східньої Галичини, з Іраку, з Сирії, з Афганістану, тощо. Та тут не місце довше над цим розводитися. Ми скажемо лише коротко, що причина згаданого явища є та сама, що і причина сучасної, катастрофальної національної, соборницької некроковності теперешнього нашого Державного Центру.

Промовець продовжував, оповідаючи про те, як він учора був несподівано заскочений і здивований, коли, звільнившись на хвилину від обов'язків голови З'їзду, був запитаний представником Уряду, чому З'їзд перетворився, мовляв, у мігінг. Запитаний перепитався, чи взагалі, а чи лише в цей момент. Відповідь була така, що З'їзд взагалі вражає мігінговістю. Промовець запитав: чому? «А тому, — відповів представник Уряду, — що лунають тут на адресу діячів ДЦ такі слова, як «шахрайство», — а це ж хуліганство! — додав у свою чергу теж «на парламентарній мові» представник Уряду. Сотн. Д. Куликовский відповів, що незачував на З'їзді такого слова, як «шахрайство», а, зрештою, коли б хтось і промовив так, то це ще не робить З'їзд мігінгом так само, як слово «хуліганство» не робить пана представника Уряду парламентаристом. Тим більш, що на З'їзді відбувається критика не ДЦ, лише окремих осіб, а така критика належить до прав демократії. З другого боку, коли хтось закине комусь шахрайство, то, виходячи лише з цього факту, ще не можемо того першого назвати хуліганом, а того другого аристократом духа, бо, якщо перший доведе свою правдомовність, тоді другий сам ризикує опинитися на боці першого.

Ми чули тут також, як пан представник Уряду залякував пп. делегатів присутніми на З'їзді журналістами і попередив делегатів, щоб вони, бува, не дуже гостро висловлювалися, бо тоді, мовляв, про наші справи довідаються всі, бо світ, мовляв, нашу пресу читає і навіть студіює. Мусимо сказати, що п. представник Уряду б'є не туди, куди треба, бо є очевидним, що треба промовляти до сумління тих, хто робить у наших суспільних житті всілякі неподобства, а не до тих, що про них осмілюються гово-

рители. Аджеж від неподобств валиться наше життя, яке для нас є важнішим від opinіi світу: але, бачимо, що наші погляди різняться, — а це дуже знаменне і характеристичне! (оплески).

Ми також тут чули, як представник Уряду пробував промовляти до нашої льогіки, кажучи: «Аджеж армія УНР була проти Москви, алеж так само і Хвильовий був кинув гасло — «Геть від Москви!» Отже, — зачувши таку мудру сентенцію, ми повинні були б зробити і такий самий мудрий льогічний висновок: значить, ми, вояки, рештки Армії УНР, повинні йти по одній дорозі і в один крок з хвильовистами! І це було б, на думку п. представника Уряду, дуже льогічно! Одначе п. представник Уряду не зауважив у цій справі такої правди, що сама для себе льогіка є, «не мов те дишло, що, куди його повернеш, туди воно й вийшло!» Бо ж хіба він забув уже те, що Армія УНР була не тільки проти Москви, але воювала і проти тих самих хвильових і хвильовистів, які ретельно помагали Москві поневолювати нашу Батьківщину-Україну? (Оплески).

А ось п. представник Уряду, незадовольнившись попереднім, у дальшій своїй промові ще раз спробував проїхатись на улюбленій ним «льогіці». Він сказав: «Панове, не забуваймо, що Україна там, а не тут і народ наш — там, а не тут!» Ну, щож-це правда, але для чого представник Уряду про це нам говорить? Хіба ми самі про це не знаємо? А ось чому: тут, бач, справа в простім розрахунку: учасники делегатського З'їзду, почувши таку непорушну правду, мусять **льогічно думаючи**, зробити такі самі льогічні висновки, які свого часу були поробили сумнозвісні кирили студинські, всілякі крушельницькі, пирхавки та інші, які колись казали: «Пане добродію, УССР є, будь-що-будь таки українська держава!» Але, як льогіка, так льогіка до кінця! — додамо ми від себе для підмоги п. представникові Уряду і скажемо: якщо нарід наш є «там» і Україна теж, то і УССР є теж Українською державою, то, значить, і Державний Центр наш, виходить, є «там»... Ось бачимо, куди може завести нас «льогіка», якщо ми, тенденційно послуговуючись нею «тут», одночасно бодай на момент забудемо, що Україна, яка є, дійсно, «там» і український народ, який є теж «там» знаходяться в тотальній і при тім страшній неволі! А тоді п. представник Уряду зрозуміє, що корінь справи не в богудухавинній льогіці, але таки в тім «червонінні УНРади», про яке згадував тут полковник Стечишин.

Почувши у звіті Голови СУВ думку про потребу політичної консолідації п. представник Уряду в своєму слові запитав: «А цікаво, як голова СУВ цю консолідацію розуміє?» Таке питання нам видається дивним з двох причин. Перша, на всім світі кожна освічена людина слово «консолідація» розуміє, як скріплення

шляхом об'єднання і ми певні, що його так розуміють і голова СУВ і представник Уряду, — а значить, питання зайве. Одначе питання поставлене, а тому, мабуть, другою і тією єдиною та правдивою причиною повищого запитання повино бути переконання п. ген. А. Вовка в тім, що нашому ДЦ непотрібна жодна консолідація, бо вона там, виходить, стовідсотково зреалізована. Але, на жаль, сміємо запевнити п. представника Уряду і всіх, що з ним погоджувються, що в нашій ДЦ не має консолідації навіть на 30 відсотків. А раз так, то тоді ми могли б запитати п. представника Уряду, як він розуміє консолідацію, бо з того всього видно, що він її розуміє не так, як розуміють всі люди на всім світі?

Та виходить, що у п. представника Уряду «некляпуге» не лише справа з консолідацією, бо ось він, наприклад, у дальшій своїй промові з великим незадоволенням сконстатував, що у нас і «опозиція не така, як у людей»! Ми думаємо, що біла наша значно більша і інша, ніж покладає п. ген. А. Вовк. Опозиція «у всіх людей» завжди є змінною і похідною величиною (функцією) отієї «позиції», певно, конкретно кажучи, отієї «урядової більшості». Значить звільсь можемо зробити висновок: — яка Урядова більшість така й опозиція. Якщо луга — «не така, як у людей», то тим самим і перша така ж сама!

Ми цілком погоджуємось з думкою п. представника Уряду про те, що є різниця між поняттям «аполітичність» і «апартійність», але неможливо погодитися з його бажанням застосувати обидва ці поняття в їх абсолютнім значенні до сучасних: національно-державної армії взагалі і політичних вояків зокрема. Ті часи давно минули, коли найманий «жолтак» мав єдине завдання, — воювати лише за свого пана і не була єдина його «політика». У наші модерні часи, коли армія належить підомв народові і має завданням охороняти загальну «Річ народню» — Державу, вона не своє завдання виконує не за «жолт», але з загальної національної повинності. Ця функціональна обставина і визначає сьогодні характер модерної армії і кожного окремого вояка. — бути апартійним бо вони мають завданням охороняти цілість, а не її частину. Але, чи армія має бути аполітична? Ми зачували тут слова: або ми вояки, або політики? Стоїмо, панове, на двох ногах, а не на одній. Ми і вояки, ми і політики в одній особі. А що це правда, тому багато з нас кажуть: «Ми, вояки, стоїмо на ґрунті УНР!» Ось Вам «віз і перевіз»: — вояк є вояк, а УНР — політика! Тому не можемо погодитися з вимогами до вояцтва бути аполітичними, як з вимогами необґрунтованими.

Тут ми зачули від п. представника Уряду також питання: «Чому ми програли (розуміється визвольні змагання 1917-20. р.)? І почули на це патетичне питання таку ж і відповідь: «А тому, мовляв, що перед Крутами було здемобілізовано українською владою (Укр. Цент. Рада) чотири мільйони українських вояків!» Нам, сучасникам тих подій, ці патетичні слова видаються чистісінькою фантазією. Та щоб демобілізувати чотирехмільйонову українську армію, то насамперед її треба мати! Який же це добродій у 1917. році чи і перед тим був її нам організовував? Чи не цар Микола II, або О. Керенський? Що в загальній московсько-імперській армії, яка у 1917. році начисляла до 20. міл. людей, могло бути до 4-х міл. українців, — це цілком правдоподібне, але чистою фантазією є — вважати тих 4 міл. українців у складі чужої армії, 4-х міл. українською армією. Дуже легко взяти олівець і підрахувати загальну кількість вояків українців, яких репрезентували 2500-3000 делегатів на 2-м чи 3-м Всеукраїнських Військових З'їздах у Києві в 1917. році, і дуже легко можна у бігу 5-х хвилин одержати 4 чи навіть 5-ть мільйонів, алеж як безмірно тяжче з того паперового обрахунку раптово і чудодійно створити 4 мільйонову українську армію! І хіба можна потім дивуватися, коли нас нарешті вороги називають «фантазмагористами»?

Щоб закінчити цих кілька заміток, повернусь знов до поняття ДЦ і справи окремих осіб, що його складають. Ми вже на початку цих міркувань мали нагоду висловитись з приводу ворожої і несправедливої настанови п. представника Уряду, щодо спроб критики тут на З'їзді діяльності деяких осіб, які, на жаль, належать до ДЦ. До того повертатись не будемо, але ще раз підкреслюємо, що не вільно змішувати ДЦ, як інституцію, з окремими особами та їх діяльністю, які ДЦ складають. Це дві окремі категорії явищ. Дивімось на речі конкретно і реалістично. А тоді мусимо ствердити факт, що наш ДЦ не виходить із перманентної кризи. Це настільки незаперечний факт, що про нього нема навіть потреби розводитись. Перед 5-ма роками одна партія була виступила з ДЦ. То була тоді чергова криза і хоч причина кризи була і навіть поважна, але самий виступ тієї партії з ДЦ нагадує нам, вибачте, туристику. Замість того, щоб усунути причину кризи, партія виступила з ДЦ, як із готелю, і пішла собі далі «райзувати». «Райзувала» 5-ть літ, критикувала ДЦ (чи пак готель) на всі лади і безлади і знов повернулась до ДЦ, хоч причина попередньої кризи далі собі весело існувала і існує. Проте зглемездали 5-ту Сесію УНРади. Але вже на самій Сесії повсталала нова криза, тільки тепер вже «райзує» ціла опозиція. Що це все означає? А те, що людський матеріал, який складає

ДЦ, недобрий, що люди, які складають ДЦ, належно не виконують узятих на себе національно-державних повинностей.

Після цього заключне слово мав полк. Татарський:

«У своїм заключнім слові, властиво, немаю про що говорити, бо з боку Делегатів не було жодної критики діяльності ГУ СУВ, лише ген. Дашкевич висловив пару критичних уваг, за які я йому дуже вдячний і так само вдячний пп. Делегатам, які у своїх промовах схвалили діяльність, як мою, так і ГУ СУВ. Шкода, що нема ген. Шраменка, якому я хотів висловити своє співчуття з приводу його промови, бо він говорив всупереч своїм переконанням і виконував лише те, що йому було наказано. Я йому зачитав би його слова запротокольовані на 2-му З'їзді СУВ. Там він говорив так, як сам думав і думки його були такі самі, як і наші. Дивує мене рівнож промова п. ген. Вовка, бо на нашій нараді 9-го липня 1961 року він зовсім інакше говорив, як сьогодні. Я міг би для ілюстрації зачитати його листи до мене, але цього не буду робити, щоби не зіпсувати тоді доброї і ділової атмосфери, яка панує на наших З'їзді.

Після заключного слова Голови СУВ оголошується перерва.

Далі переходиться до 14-ї точки порядку денного і уділюється слово для звіту Голові Мандатної Комісії.

Точка чотирнадцята — Звіт Мандатної Комісії:

Голова Мандатної Комісії майор Н. Зіневич зачитує Протокол її з дня 14-го липня 62. року Мандатна Комісія в складі голови майора Зіневича Н. його заступника сотн. Г. Орловського і секретаря пор. Сівкевича І. перевела перевірку документів управнених делегатів на 7. Делегатський З'їзд СУВ і встановила, що присутніх делегатів на залі з правом голоса є 19, в тім числі 5 делегатів, що мають по 2 голоси: отже разом управнених до голосування 24 мандати. Не прибули на З'їзд 4 делегати: Д-р М. Хробак, полк. Кісіль, пор. Кордуба і Д. Сінкевич. До вирішення та вирішення Делегатським З'їздом залишається справа делегатури п. ген. М. Шраменка, якого ГУ СУВ, як члена, зависила в членстві та так само справа делегатури пор. Ф. Кордуби.

Делегатський З'їзд прийняв до відома звіт Мандатної Комісії. Після цього Голова З'їзду відкрив дискусію для вирішення справ делегатур (мандатів) пп. ген. М. Шраменка і Ф. Кордуби пор.

В справі мандату ген. М. Шраменка, З'їзд після обговорення постановив: Мандат п. ген. М. Шраменка визнати. В справі мандату пор. Ф. Кордуби, З'їзд вирішив: З огляду на те, що пор. Ф. Кордуба не належить до членства СУВ і на З'їзд не з'явився, мандат йому не признано.

Точка п'ятнадцята — уділення абсолюторії Керівним Органам.

Голова Президії оголошує уступлення керівних органів старої каденції і пропонує уділення їм абсолюторії. Пропозиція ставиться на голосування і вислід голосування слідує: за уділення абсолюторії подано 16 голосів і 5-ть утрималось, проти нема. Абсолюторія уділена.

Точка піснадцята — уступлення Кер. Органів, що проголошується.

Точка сімнадцята — поправки до Статуту СУВ.

Голова З'їзду сотн. Д. Куликовський подає свою схему поправок до Статуту СУВ у наступній формі:

1. В П. розділі точка 2.: Осідок Головної Управи й інших керівних органів Союзу є Мюнхен.

2. В розділі VIII., у підрозділі 6), точка 30. треба: Головну Управу Союзу Делегатський З'їзд вибирає на два роки таємним голосуванням і звичайною більшістю голосів у складі сімох членів і одного заступника. Там же підточка г) має звучати: Трьох членів, підточка д): одного заступника. Наступне речення у цій же точці: Делегатський З'їзд вибирає Головну Управу СУВ на два роки — викидається.

3. В точці 31. підточка в) має звучати так: освітньо-видавничого, якого завжди очолює 2. Заступник Голови, що є рівнож і Головою Редакційної Колегії та Головним Редактором усіх союзних видань, у тому числі і журналу «Український Комбатант». У цій останній функції він намічує склад Редакційної Колегії і подає його Гол. Управі на затвердження. За свою працю 2. Заступник Голови і він же Освітньо-Видавничий Референт відповідає в першу чергу перед пленумом Гол. Управи СУВ, а в другу — перед Делегатським З'їздом.

За ці поправки Статуту подано 15 голосів, проти не було і утриманих теж не було.

Точка вісімнадцята — Звіт Комісії Матки:

Слово уділяється голові Комісії Матки, пполк. П. Сумарокові, який зачитує Протокол Комісії Матки, що звучить: Протокол. Комісії Матки в складі: Пполк. П. Сумарокова, пп. Г. Хомічевського і пор. О. Боярського розділила функції: Голова П. Сумароків, секретар Г. Хомічевський і член О. Боярський. До Комісії Матки поступила лише одна листа кандидатів до керуючих органів СУВ у Німеччині, в якій пропонується вибрати до керуючих органів слідує: осіб:

До Головної Управи СУВ: на Голову полк. В. Татарського, 1-й Заступник пп. П. Сумароків, 2-го Заступника сотн. Д-ра Д. Куликовського.

На членів Головної Управи СУВ: пп. Я. Зінченко, полк. І. Кісіль, сотн. П. Кізимів і пор. О. Боярський. На запасового чл. ГУ СУВ комбатанта П. Кривобока.

До Товариського Суду СУВ: На Голову полк. М. Стечишина, на членів — пп. Г. Хомічевського і сотн. Г. Орловського. На запасового члена комбатанта п. Руденка.

До Контрольної Комісії СУВ: На Голову майора Н. Зіневича, на членів — пор. Трохимця і пор. Сівкевича. На запасового члена комбатанта Козачука.

Протокол підписано: П. Сумароків — голова, Г. Хомічевський — секретар і член О. Боярський.

Приступлено до голосування кандидатів до Головної Управи СУВ. Згідно зі Статутом, вибори переводяться таємним голосуванням і з початку ставиться на голосування ліста Голови і 2-х Заступників його.

Точка дев'ятнадцята — Вибори Голови і 2-х Заступників:
Вислід голосування наступний:

Голова Управи полк. В. Татарський	за	21	утрималось	
1-й Заступ. Голови пп. П. Сумароків	"	24	"	—
2-й Заступ. сотн. Д. Куликовський	"	24	"	—

Точка двадцята — Вибори решти членів ГУ.

Вислід голосування: пп. Я. Зінченко	за	23	утрималось	
полк. І. Кісіль	"	23	"	1
сот. П. Кізимів	"	23	"	1
пор. Боярський	"	23	"	1
зап. ч. Кривобок	"	20	проти	3

Точка двадцятьперша — Вибори Контрольної Комісії.

Вислід голосування: Голова Майор Н. Зіневич	за	21	утрим.	1
члени: пор. Сінкевіч	"	21	"	1
пор. Трохимець	"	21	"	1
зап. чл. п. Козачук	"	21	"	1

Точка двадцятьдруга — Вибори Головного Товариського Суду СУМ.

Голова полк. М. Стечишин	за	21	утрим.	1
члени: пп. Хомічевський	"	21	"	1
сотн. Орловський	"	21	"	1
зап. чл. п. Руденко	"	21	"	1

Точка двадцятьтретя — Звіт Резолюційної Комісії і прийняття Резолюцій,

1. Уділяється слово голові Резолюційної Комісії полк. М. Стечишину, який в Протоколі Резолюційної Комісії подає в першу чергу схему привітання 7-го Делегатського З'їзду СУВ, що звучить: «7-й Делегатський З'їзд СУВ, що відбувся в днях

14-15. 7. 1962. р., в Мюнхені, посилає свій гарячий привіт дорогій Батьківщині Україні, Українській Нації, ДЦ УНР в особі її Президента Д-ра Ст. Витвицького, Ієрархам усіх українських Церков, усій українській еміграції та всім Побратимам Українським Ветеранам, що боролися за державну незалежність України, з найпалкішим закликком до національної єдності і дружньої співпраці для звільнення Українського Народу з московської неволі.

Далі полк. М. Стечишин подає проект Постанов 7-го Делегатського З'їзду, ухвалених Резолюційною Комісією.

2. 7. Делегатський З'їзд СУВ, підсумовуючи всі голоси делегатів, заслуханих під час дискусій з приводу діяльності окремих осіб з ДЦ УНРади, Постановляє: Винести політичне недовір'я гльорифікаторові українських комуністів Ів. Багрянному, що займає пост Віцепрезидента УНР, і пану М. Лівичькому, голові ВО УНРади, як такому, що своїми антидемократичними методами і політичною спілкою з УРДЦ, зокрема з І. Багрянним, увесь час створює у ДЦ. УНР. затяжні кризи і є проти прийняття до УНРади інших організацій, які стоять на державних позиціях УНР.

3. 7. Делегатський З'їзд стверджує, що СУВ ніколи не провадив і не провадить ворожої акції проти ДЦ. УНР. в екзилі, лише провадив і провадитиме конструктивну критику діяльності всіх політичних партій, які входять до складу УНРади, та окремих політичних діячів, які керують складовими установами ДЦ.

4. Делегатський З'їзд рішуче висловлюється проти змовницького потягнення тих політичних партій, які на 5. Сесії УНРади не допустили до обрання ген. полк. О. Удовиченка на дальшу кадецію Віцепрезидента УНР в екзилі. Делегатський З'їзд вважає цей акт свідомим викликом, киненим тими політичними партіями всьому вояцтву Армії УНР з метою незаслужено образити. Делегатський З'їзд вважає за свій вояцький обов'язок пригадати тим політичним партіям та їх провідникам, що вояцтво Армії УНР було і є одною з найголовніших підпір ДЦ УНР на чужині. З цим фактом всі партійні чиники УНРади повинні рахуватися і в своїх політичних розграх не повинні виставляти заслужених перед Україною високих українських військовиків на глум та тим підірвати не тільки авторитет тих військовиків, а і авторитет і повагу Українського Державного Центру. Тому Делегацький З'їзд висловлює рішуче домагання, щоб ген. полк. О. Удовиченкові органами ДЦ безпроволочно була дана достойна його індивідуальним якостям і заслугам сантифакція та щоб було вжито рішучих заходів до припинення розвиненої

довкола його особи негідної дискримінаційної акції. Цього вимагає рація української державности і честь вояцтва Армії УНР.

5. Делегаційний З'їзд висловлює до п. Президента УНР в екзилі, Д-ра Ст. Витвицького, прохання, щоб у найскоршому часі було скликано надзвичайну Сесію УНРади з метою реорганізації її на широкій базі всіх українських визвольних антикомуністичних сил, які визнають концепцію УНР, притягнувши до праці в ДЦ відповідні діяльні сили не шляхом міжпартійних комбінацій чи договорень, а на підставі політичних і ділових якостей.

6. Делегатський З'їзд висловлює побажання, щоб реорганізацію УНРади було проведено в такий спосіб, щоб кожна політична партія, що вже входить до її складу чи ті політичні партії, які мають увійти до УНРади, мали однакове число мандатів.

7. Зваживши, з одного боку, тяжке і всебічне поневолення українського народу і рафіновані ворожі заходи, що мають за мету досягнення цілковитої заглади його, а, з другого боку, рівночасно спостерігаючи велике політичне розбиття української еміграції, яке допомагає ворогові досягнення його злочинної мети,

7. Делегатський З'їзд СУВ бачить порятунок для нашого народу лише в його абсолютній національній єдності і в тотальній напрузі всіх його сил з метою знищення теперішньої неволі, і схвалює ідеологічну схему СУВ, яка з'ясована на сторінках журналу «Український Комбатант» ч. 8: цілковитий перехід Української Нації під духовий провід нашого національного Пророка Т. Шевченка і тотальне об'єднання всіх її позитивно-творчих сил під проводом єдиного Державного Центру УНР.

8. Делегатський З'їзд доручає Головній Управі СУВ полагати справу Європейської Федерації Українських Комбатантів.

9. Заслухавши з великою увагою зачитані і виголошені привітання, Делегатський З'їзд доручає Головній Управі СУВ оголосити їх в черговому числі союзного органу «Український Комбатант».

10. Делегатський З'їзд потверджує проголошену в ч. 8 журналу «Укр. Комбатант» Постанову Кер. Оргенів СУВ з дня 9. липня 1961 року, голосу якої вняли українські політичні партії, які входять до складу УНРади, перервали затяжну кризу в ДЦ. УНР. в екзилі і в місті його перебування відбули в днях 17-23. листопада 1961. року 5. Сесію УНРади.

Рівночасно Делегатський З'їзд повторює висловлене в 3. частині тієї ж Постанови тверде домагання Союзу Укр. Ветеранів мати своїх представників в УНРаді для того, щоб своєчасно можна було висловлювати вояцькі думки в актуальних справах

визволення поневоленої Батьківщини України; висловлювати вояцькі думки не з позиції принагідної ласки Президії УНРади, а з позиції законного права і обов'язку, і не з голосом дорадчим, а з голосом рішачим, нарівні зо всіма іншими делегатами політичних партій.

Делегатський З'їзд свідомий того, що в умовах перебування українського вояцтва на чужині в стані безтерміново (а не зовсім) з війська відпущеного **окремим воякам вільно належати до політичних партій**. Однак практика показала, що така належність, під впливом партійно-політичної дисципліни, обнижує у вояка вояцького духа, нівечить дисципліну вояцьку, прокладає місток для ширення партійної політики на терені вояцької організації та дає повід партійним провідникам претендувати на вояцьку організацію, як на складову частину їх політичних партій, гальмувати вояцьку самодіяльність і тим змушувати вояків служити політичній партії.

Делегатський З'їзд стоїть на становищі, що кожний укр. вояк має служити Державі і Нації, а не політичній партії. Союз Укр. Ветеранів мусить плекати засади політики військової, що випливають з засад стратегії і національно-державної воєної доктрини. В цих рамках має розвивати свою діяльність, а на терені УНРади через своїх постійних представників-делегатів має бути сильною підпорою військової політики Міністра Військових Справ, як конституційного чинника в складі Уряду УНР і за військову політику відповідального.

Резолюційна Комісія: Микола Стечишин — полк. голова.

Тарас Боровець отам. — заст. голови

Клим Трохимець пор. — секретар

Після цього Голова Президії приступає до голосування поданих Резолюційною Комісією Резолюцій в порядку їх поступлення.

Вислід голосування:

Точка 1. — Привітання приймається одноголосно.

Точка 2. — за 8 голосів, проти 15 і утримався 1 — перепала.

Точка 3. — приймається одноголосно.

Точка 4. — за 20 голосів і 2 утрималися.

Точка 5. за 20 голосів, 2 утрималось і 2 проти.

Точка 6. за 21 голос, 2 утрималось і 1 проти.

Точка 7. за 24 голоси, (одноголосно).

Точка 8. — за 22 голоси, два утрималось.

Точка 9. — за 24 (одноголосно).

Точка 10. — за 24 (одноголосно).

Точка двадцятьтретя — Поточні справи:

а) Полк. Татарський забирає слово: «В щоденику «Слобода» з дня 10. липня ц. р. появилася стаття про те, що зараз деякими українськими організаціями в США, а зокрема УККА та КУК, переводиться відзначення 20 річчя створення УПА. Ми заперечуємо це неправдиве відзначення, бо воно розходитьсь з правдою. Всім відомо, що наказом пок. Президента УНР А. Лівичького з дня 30 грудня 1939 року було доручено отаману Тарасові Бульбі-Боровцеві створення УПА і вона ним була створена в 1940. році, а не в 1942. році, як це подає «Свобода», намагаючись, очевидно, заперечити історичну правду і перекреслити важливіть акту, що вийшов саме з рамен УНР.

Пропозиція полк. Татарського дається на голосовання і приймається одногосно.

б) Пполк. П. Сумароків подає дві пропозиції:

1) Зажадати відкликання образ УНРадою ген. Удовиченка і повернення його на пост Віцепрезидента.

Ця пропозиція поставлена на голосовання і результат був: за 17 і 7 утрималося.

2) Пана ген. Шраменка, який партійні інтереси ставить вище інтересів СУВ, виключити з СУВ.

З приводу цієї пропозиції вив'язалася дискусія. Забирали слово **Ген. Дашкевич**: «Кожний має право належати до партії, яка йому подобається і інтереси якої може ставити вище чи нижче інтересів іншої організації, а тому я є проти цього внеску. **Полк. Татарський**: Погоджується в засаді з ген. Дашкевичем і просить пп. Сумарокова зняти свою пропозицію.

Пп. Сумароків свою другу пропозицію знімає.

в) **Ген. Дашкевич** звертається до полк. Татарського і пропонує, щоб всі ті непорозуміння, які повстали між ним і ген. Шраменком, вони самі між собою полагодили, або передали до полагодження Тов. Судом СУВ.

Полк. Татарський: «У нас не було особистих справ. Але ген. Шраменко борг СУВу 100 марок не повернув, членських вкладок кілька разів не платив, хоч про це йому нагадувалося. Узяв матеріяли для журналу «Укр. Комбатант» і довгий час їх не повертав, а на вимоги повернути їх — не відповідав. Нарешті, відповів, що тих матеріялів не поверне. Я вважаю, що цю справу треба передати до суду і тут її не порушувати, а це має привести Головна Управа.

г) **П. Кривобок**: «Коли Делегатський З'їзд визнав другий мандат ген. Шраменкові, який отримав з Австралії, то всі пам'ятаємо як ген. Шраменко на це відповів: «Не дякую»! А сьогодні на засідання З'їзду, як бачимо, ген. Шраменко зовсім не

прибув. Таким чином, треба вважати, що ген. Шраменко двічі наніс в обличчя цьому З'їздові образу і з цієї причини пропонує винести йому догану.

Полк. Татарський пропонує цю справу передати на розгляд Головної Управи.

Точка двадцятьчетверта — Закриття З'їзду.

Голова З'їзду, сотн. Д-р Д. Куликовський, подякувавши в коротких словах всім Делегатам Делегатського З'їзду за їх речевий підхід до справ і конструктивну працю впродовж двох днів Засідань З'їзду, попрощав панів Делегатів і на цім закрив З'їзд, на що останній відповів спонтанним співом національного Гімну «Ще Не Вмерла Україна».

Підписали Президія 7. Делегатського З'їзду:

Голова Д-р Д. Куликовський сотн.

Перший Секретар сотн. П. Кізимів

Другий Секретар пор. М. Куликовський

ДОПОВІДЬ ТАТАРСЬКОГО

Високий З'їзде! Не дивлячись на тяжкі умовини, які повстали в зв'язку з великою еміграцією за океан, яка вирвала з наших рядів не сотки, а тисячі наших членів, а в тому багато активних і відданих вояцькій справі одиниць, СУВ не перестав існувати, а продовжує і далі свою корисну працю для добра загальної нашої справи, а зокрема і вояцтва. Тяжкі умовини, про які я згадав вище, повстали не лише з відпливу нашого членства, але і з тяжких матеріальних умов, в яких живе більшість нашого членства, та з його розкиданости по цілій Німеччині і з браку допомоги з боку певних організацій, які свого часу запевняли СУВ скликувати його з'їзди. I—IV. З'їзди були величаві і були вони маніфестацію нашого вояцтва на еміграції, п'ятий вже був скромний, а шостий, властиво, навіть і не був подібний до З'їзду, бо матеріальні умовини не дозволили нам організувати його як слід. Завдяки добрим людям, прихильникам нашої організації, а також ощадному господарюванню тими малими сумами, які надходять до нашої каси, нам пощастило організувати 7. Делегатський З'їзд у більших розмірах, як був V. Делегатський З'їзд. Усім тим, які допомогли нам скликати цей З'їзд висловлюю свою щирю подяку.

Своє справоздання з діяльності СУВ ділю на дві частини. Одна частина, — це чисто організаційна діяльність і друга частина, — це відношення СУВ до нашого Державного Центру

на еміграції. В наслідок еміграції нашого членства і ліквідації таборів, в яких перебувало наше членство, зайшла потреба переорганізувати СУВ наново. Тут ми зустрінулися з великими труднощами, бо вояцтво так зістало розсіяне по цілій Німеччині, що не було змоги організувати наші клітини-філії, які на підставі статуту повинні мати щонайменше 10 членів. Це дуже зле відбивається на праці нашої організації. В наслідок цього ми змушені були організувати осередки, яких склад виносив 2-3 особи, і в гору. Поза цими скупченнями є місцевости, в яких проживає лише один вояк.

Такий стан вимагав би зміни нашого статуту в точках організаційної структури, однак Головна Управа цього внеску не робить, бо вважає, що після цього було б дуже тяжко скликати З'їзд, бо на ньому мусіли б бути всі наші члени, а це просто неможливо з фінансових міркувань. Найтяжче в цих умовах створити діючу головну управу і контрольну комісію, бо вони повинні бути нерозкидані, як до цього часу, а скупчені. Про суд не говорю, бо хвала Богу, у нас обходиться без судів, але навіть як би і зайшла потреба, то справу можна було б поладити в осідку членів суду. Ота розкиданість перешкоджувала в безперебійній праці керівних органів. Це далось відчувати під час кризи в УНРаді, коли досить часто заходила потреба скликати нараду керівних органів, а на це не було грошей, бо скликання наради коштувало щонайменше 200 н. м.

Як бачите, Панове, в тих умовах багато не можна було зробити. Головна Управа під час цієї каденції звернула увагу на нові місця скупчення наших людей за океаном, і пробувала створити там свої відділи. Це до певної міри нам повелось, однак, те, що ми сподівалися, не здійснилося, бо хоч там і повстали відділи СУВ, але в скорім часі цілком усамоствіювалися і тому ми не маємо звітіль жодної матеріальної допомоги. Такі усамоствіюнені організації існують у Мінеаполісі, США, в Аргентині, і в Бразилії, з якими маємо тісний зв'язок, але помагають вони нам тільки розповсюджувати наш журнал. Найкраще є з Австралією, де ми маємо свій відділ (Аделяіда). Той відділ присилає нам членські внески, часом робить збірки для СУВ, замовляє відзнаки і т. д. Є така сама організація в Мельбурні, але носить іншу назву і нам не підлягає. Я вже досить довгий час з ними переписуюсь і переконую їх, щоби вони влилися в СУВ. Маю надію, що це може статися. В Австрії маємо теж два відділи в Зальцбурзі і Куфштайні. В Англії до 1957. року існувала військова організація, яка не була з нами пов'язана організаційно, але тісно співпрацювала. Пізніше невідомо з яких причин багато вояків («мельниківців») вийшло з організації, старе вояцтво

АУНР теж вийшло, мотивуючи тим, що організація не проявляє жодної діяльності і просило ГУ СУВ, щоб хтось туди приїхав і організував СУВ. У 1957. р. я виїхав до Англії, об'їхав багато місцевостей, де перебувало наше вояцтво і по довшому часі з великими труднощами мені вдалося організувати Крайому Управу СУВ.

З організацією СУВ в Англії я робив собі великі надії, бо мені зі всіх боків говорили, що там вояцтво заможне і тому організація може мати великі користи, завдяки чому можна буде краще розгорнути діяльність СУВ. Коли я виїхав з Англії, то по певному часі, там зайшли непорозуміння, щодо обсадження керівних становищ і через це праця СУВ в Англії не пішла ані крок наперед. Тоді я поїхав удруге, бо настоювали вояки в Англії, але не застав уже там Голови Крайової Управи, який виїхав до Америки. Під час мого другого побуту в Англії прийшлося мені лаявувати між прихильниками СУВ, які уважали, що єдиною військовою організацією є лише ця організація і групою п. майора Кащука з «Фронту С. Петлюри», яка вимагала співпраці цих двох організацій. Ці розбіжності вдалося мені поладити і до складу Крайової Управи ввійшов майор Кащук. Головою Управи зівстав полк. Базилевський. Цим разом здавалося мені, що нарешті, організація почне працювати, але пройшов майже рік, а праці, як не було, так і нема. Врешті по довший писанині полк. Базилевський взявся за працю і коли приїхав на 5 Сесію, то привіз перших 50 марок у рахунок членських внесків. Що зараз там робиться, трудно мені сказати, бо довший час не маємо звітіля жодної відомости.

Для поладження біжучих справ приходилося вирішувати на засіданні Президії і то часто в складі голови і секретаря. Для поважніших справ скликавав Пленум або порозумівався листовно зо всіма членами Головної Управи, а досить часто просив подати свою думку членам Суду і Контрольної Комісії.

Другою поважною справою, для нас є видавання нашого органу «Укр. Комбатант». Як відомо, він почав виходити вже давно, але нам ніяк не вдавалося випускати його регулярно хочби 3-4 рази до року. На це склалися причини: брак добрих матеріалів, брак доброго редактора і брак грошей. Тому з цих причин сталася велика перерва між виходом ч. 7. і 8. Такий стан знеохочує читачів і якимось не випадає звертатися до них з апелем жертвувати на видавничий фонд. До нерегулярної появи «УК», на жаль спричинився і останній редактор п. ген. Шраменко. Вина його полягає в тім, що маючи матеріал на число 8., він упродовж двох років не спромігся його випустити. Майже щотижня я звертався до нього, коли він, нарешті, віддасть його до друку.

На це я діставав відповідь: «Даю слово, що завтра чи позавтра віддам до друкарні!» Але проходило не одне завтра і позавтра, а матеріал до друкарні не був відданий, тоді я знову звертався, але вже при свідках, коли, нарешті, він дасть до друку і знову отримував ту саму відповідь: «Слово гонору вже напевно завтра віддам!» Так пройшло майже два роки. Коли я вже мав досить його «слів гонору» і зажадав від нього повернення матеріалу, то п. генерал не хотів мені його віддати, кажучи, що він сам його хоче закінчити. Так пройшло аж до 5. Сесії УНРади: Після Сесії я писемно зажадав повернення матеріалу, бо нам було потрібно видати журнал, але ген. Шраменко на це відповів, що віддасть матеріал тільки пленумові ГУ СУВ. Така постава вказувала на саботаж зарядження Президії Головної Управи, тим більше, що матеріал йому дав не пленум, а голова СУВ, а по-друге він добре знав, що скликання пленуму коштує 300 н. м, які треба взяти з грошей, приготовлених на видання журналу а тоді ми не могли б його друкувати. Можливо, що він цього і хотів, або ті, що були за його плечима цього хотіли. За таке поступування ми завісили його в чинностях члена управи і в членстві СУВ. Лише після цього ген. Шраменко віддав матеріал і ми мали, нарешті, змогу видати 8. число.

При цій нагоді мушу звернути увагу на шкідливе явище, яке почало практикуватися деякими нашими членами. Як приклад, зачитаю Вам листа з відділу СУВ в Аделяїді, підписаного ппол. Закревським (зачитується лист). Як видно, ці панове провадять у відділі партійну уендеєсівську політику, при чому хотять вживати методів, які свого часу вживали бендерівці в таборах ІРО, — нищити небажану їм літературу. Це вказує на те, що між вояками існують такі, які забули вояцьку честь, солідарність, і вони вузькопартійні справи ставлять вище загальнонаціональних справ. Над цим панове делегати повинні застановитися і в дискусіях подати свою думку, як нам поставитися до цього шкідливого явища.

Тепер переходжу до другої точки свого звіту, яку зачну зачитанням параграфу Тимчасового Закону ДЦ. З цього бачимо, що бувшим воякам не тільки не забороняється займатися політикою, але навіть узакане це робити, бо ми ж не є вояками в повному значінню цього слова, але політично-військовою організацією, якій ніхто немає права відбирати належні їй права. В теперішніх часах навіть армії беруть участь у політичному житті країни, бо беруть участь у виборах і можуть бути рівнож вибрані. Настільки мені відомо, польський союз офіцерів резерви займався політикою, союз легіонерів польських займався політикою, союз німецьких вояків дуже часто забирає голос у

політичних питаннях, а в деяких країнах армія взяла на себе весь тягар керування державою, — та є зараз в Аргентині, Туреччині, Іраці, Єгипті, тощо. Як у цих країнах вояки мусіли інтервеніювати, коли побачили, що політики допровадили державу до хаосу, або коли вони попадали під впливи комунізму, так само і Союз Українських Ветеранів мусів забрати голос у справі нашого ДЦ, коли побачив, до чого допровадила політика наших доморослих політиків, яким не дорога наша ідея, але свої особисті вигоди.

Загроза нашому ДЦ не минула і після 5. Сесії, а навпаки ще збільшилася. Нашу акцію, яка направлена на оздоровлення і зміцнення ДЦ, деякі наші політики намагаються сдискредитувати в очах українського громадянства, яке стоїть на платформі ДЦ, кажучи, що ми нібито виступаємо проти ДЦ. Ніхто і ніде, чи то в нашій пресі, чи в наших виступах не знайде того, що твердять ці панове, які не розбираються в справах, а слухають беззастережно, що говорять їм їхні політичні лідери. У нас вже дійшло до того, що деяких панів, які зараз займають високі становища в ДЦ ототожнюють з ДЦ, коли напишеш або скажеш щось проти п. Лівницького чи Багряного, то зараз закидають, що виступаєш проти ДЦ Мало того тим особам створюють «культ особи», як то в советах. Уважаю це за загрозовий стан в нашому політичному житті, бо від культу особи недалеко до диктатури, а від диктатури до концетраку.

В липні 1961. р. на вимогу вояків, я скликав нараду керівних органів СУВ, щоб забрати голос у справі перенесення ДЦ за океан. Між іншим, про скликання такої наради просив мене п. мін. Пігідо і п. Лівницький, коли я ще працював у ВО. Я все відкладав скликання тієї наради, бо знав, що вони хочуть, щоб на ній винести таке рішення, яке їм було потрібне. Як бачите, панове делегати, тоді нам було вільно займатися політикою, але коли я мав скликати нараду і ті панове були певні, що вона не винесе потрібних їм постанов, то мені було сказано, що вояки не мають права займатися політикою. Коли про цю нараду довідався п. Лівницький, то викликав мене до приміщення ВО і запитав мене, чи то правда, що я скликаю таку нараду. Коли я це потвердив, то він зажадав від мене, щоби я її відкликав, а коли я на це не погодився, то він запитав мене який буде порядок денний нашої наради. На це я йому чемно сказав, що це ще остаточно не усталено. Після цієї відповіді він задав мені питання, чи на порядку денному буде справа ДЦ, а коли я сказав — так, то він відразу зажадав від мене скреслення його. Ясно, що я на це не погодився, тоді він впав у шал і почав кричати: «Я вас знищу, пане Татарський, я Вам не Пекарчук і Васи-

лів, я ваш СУВ розжену!»! На це я йому відповів: Попробуйте, пане Лівіцький. Не знаю, чим скінчилася б наша «приємна» розмова, бо надійшов ген. Шраменко і він успокоївся.

Зараз, коли побачив, що зробив велику дурницю, починає викручуватися брехнею, подаючи в УІБ, що піде і нікому не говорив що розжене СУВ, а про знищення мене чомусь не споминає. До цього конфлікту ген. Шраменко цілком поділяв нашу думку, щодо політики п. Лівіцького і навіть остріше виступав, як дехто з нас, але на нашій нараді, яка відбулася 9. липня, він уже заняв цілком інше становище і навіть загрозив нам, що вийде з наради, як ми будемо порушувати політичні справи. Це так мене заскочило, що я запитав його: А Чого ж ми сюди зібралися? Він на це нічого не відповів і вийшов з кімнати. По певному часі повернувся знову до нас. По винесенні наших ухвал, які всі панове знають, бо читали в «У. К.», було ухвалено вислати делегацію в складі п. ген. Дашкевича, ппол. Сумаркова і ма*ора Зіневича, до Голови ВО і до п. Президента. П. Президента не було дома, а голова ВО відмовився делегацію прийняти. На другий чи третій день я був у п. Президента, якого поінформував про нашу нараду і про винесену ухвалу. П. Президент подякував вояцтву за їх патріотичну поставу.

По певному часі, повертаючись з Франції, я заїхав до Карлсруте, де бачився з ппол. Сумароковим, який сказав мені, що бачив копію листа п. Лівіцького до п. ген. Дашкевича, в якому він оправдується перед ген. і за все вину складав на мене. В тому ж листі просив, щоб ген. приїхав до нього. П. ген. Дашкевич був у нього, але про що там говорилося докладно не знаю. В Мюнхені здивав п. Гловінського і запитав його, чи йому відомий зміст листа до п. ген. Дашкевича і чи він згідний з його змістом. На це Гловінський відповів, що читав копію цього листа і уважає, що того листа не потрібно було писати і що п. Лівіцький зробив зле.

Нарешті, при*шла 5. Сесія, на якій три змовницькі партії поділили між собою місця і щоби задовольнити всіх трьох лідерів треба було принести в офіру нашого заслуженого генерала Удовиченка. Це вже перейшло всі границі і тому СУВ остро проти цього запротестував. Як перед Сесією, так на Сесії багато говорилося про консолідацію всіх політичних сил, однак, коли дійшло вже до діла, щоб, нарешті, її здійснити, то диктаторська трійка положила під сукно прохання СУВ про прийняття її до УНРади; те саме зробила і з проханням про збільшення місць в УНРаді для СП Доленка. Це, між іншим, дуже цікаве з цією консолідацією, бо тих, які стоять на платформі ДЦ і належать до демократичного угруповання, не приймають до УНРади, на-

томість дверей стоять відкриті для бандерівців, так званим двій-
карям і гетьманцям. Чи є в цьому здоровий глузд? Вищезазначе-
ні партії, як би хотіли знищити УНР, то зробили б це дуже
легко, бо після вступу до УНРади націоналісти з гетьманцями
мали б більшість у ній. Найбільше проявляє цинизму в справі
консолідації всіх українських політичних сил п. Лівіцький. Він
усіма силами не допускає до консолідації, а одночасно під час
своєї екскурсії по Англії на зборах говорить про ту консолідацію.
Всі напевно читали про це в УІБ.

В теперішній незавидній ситуації в УНРаді, найцікавіша роля
лідера УНДС п. Лівіцького, бо ж він дуже добре знає політику
УРДП, проти якої не так давно виступив. Чому ж він так рап-
тово змінив фронт, чи може УРДП відцуралося хвильвизму?
Ні, значить, його склонило до цього лише, бажання за всяку
ціну утриматися при владі, або, як пише СВУ, шкурництво!
Дивує мене, що ще знаходяться бувші вояки, які одночасно є в
УНДС, що вони з цим годяться. Аджеж вони віддавали своє
молодече життя не за хвильовизм, а за Українську Народню
Республіку. Пора тим воякам опам'ятатися, відтряхнутися з
культу особи і сказати: «Досить експериментів, пане Лівіцький!»
Ці ж вояки, які погоджуються з хвильовизацією нашого ДЦ, не
для цього вступали до УНДС, а для того, щоби боронити УНР
тут на еміграції від усіх небезпек з права чи з ліва. Зараз, Па-
нове Делегати, ми є свідками праці нашого ДЦ. Керівник Ресор-
ту Преси й Інформації скликає на нараду наших «ленінців» —
Майстренка і Лівіцького Бор., які мають інформувати про су-
часний стан на Україні, а як вони це собі представляють, то тре-
ба тільки прочитати «Вперед». Голова УНРади, розізджає по
країнах, які з жодного боку не можуть причинитися до поправи
нашої справи, бо Латинські країни не можуть самі собі в себе
зробити порядку. Користь з цієї туристики мають лише мель-
никівці, бо збирають не на УНР, а на Визвольний Фонд. — Це
чорним по білому написано в «Українському Слові». Уважаю,
що такий стан допровадить до ліквідації УНР, а ми, вояки, цього
не можемо допустити, тому повинні вимагати скликання над-
звичайної Сесії УНРади, консолідації не на словах а на ділі,
прийняття до УНРади СУВ, уступлення Голови ВО і п. Багряно-
го, сформовання ділового Виконавчого Органу.

Коли ми цього не зробимо, то ця диктаторська трійка, нездіб-
на сформувати діловий ВО, запровадить УНРаду на манівці, і за
це будемо відповідати і ми, що до цього допустили.

Протокол Контрольної Комісії

Гол. Контр. Комісія Союзу Укр. Ветеранів у складі: Голови — майора Н. Зіневича і члена-секретаря поручника Кл. Трохимця, дня 13 липня 1962. р. перевела контролю фінансової діяльності Гол. Управи Союзу Укр. Ветеранів за час від 2. лютого 1959. року і до дня 30. червня 1962. року включно.

Гол. Контр. Комісія ствердила, що за вищезгаданий час по сторінці прибутків і видатків позначено суми, які правильно і точно прибутовано і видатковано від 2. лютого 1959. р. і до 30. червня 1962. року включно.

Сальдо на день 1. липня 1962. року становить суму 42 н. марки і 3 пфен.

Всі прибуткові й видаткові суми в касовій книжці записані правильно і точно та підтверджуються приложеними касовими документами, перевіреними Контрольною Комісією. Прибуткові квитанції та видаткові документи відповідно зберігаються. Контрольна Комісія рівнож стверджує добре книговедення прибутково-видаткових сум, що не викликає жодних застережень. Всі документи пронумеровані й підшиті до справи касової книги.

В протоколі Гол. Контр. Комісії наведені цифрові данні сходяться з усіма оприбуткованими і видатковими документами каси Головної Управи Протокол зложено до актів президії З'їзду. Копію протоколу передано Головній Управі СУВ.

Сальдо в касі ощадности, згідно повідомлення каси, на 3. липня 1962. р. становило 202 нім. марки 75 пфен.

Дорогі Панове-Побратими, Вояки Української Армії!

Вітаю Ваш З'їзд від імені найстаршої в Зах. Європі української вояцької організації, а саме, від Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції, що з 1927. р. протривало досьогодні безперебійно і вірно своїмч основоположному статуту, своїй традиції та ідеї самостійної Української Народньої Республіки.

За дих 35. літ свого існування, наше Т-во проходило багато світлих, але й багато тяжких моментів, включно до потрясень останнього часу, але завжди вояцька вірність і побратимство, зроджене на полі бою, були сильніші за всі удари від чужих і своїх, що їх приносили і все ще приносять тяжкі умовини емігрантського життя.

В останньому часі організоване життя українського вояцтва на чужині особливо тяжко відчуває потрясіння, що проходять через українську політичну еміграцію. Партійні суперечки, боротьба за впливи над еміграцією партійних груп і пов'язані з цим інтриги, — не поминули теж нашого вояцтва. Те, що було

нам, воякам, завжди осоружним в обличчі найбільшої національної загрози в часі визвольних змагань, — оця боротьба партій у час, коли горів нам дах над головою, — це відживає знову тепер у неменш грізних умовах еміграції. Бо грізні є ці умовини в час, коли два непримирні світи стоять проти себе і коли невідоме завтра вимагає від нас бути об'єднаними і готовими.

Наше організоване вояцтво на чужині розуміло свою роль і довгі роки втрималося з'єднане поза партійною гризнею. Воно було завжди цементом згоди в лоні української еміграції, її здоровим ядром, її національною совістю. Цю роль і це значення українського вояцтва на чужині розумів і належно оцінював ворог і тому всіма засобами своїх агентур намагався розбити цей бастион українського визвольного духа нашої еміграції. Та ці спроби йому не вдавалися просто тому, що між нами, українськими вояками, не було ніяких причин для внутрішніх конфліктів, не було суперництва за владу і не було боротьби партій, ані боротьби ідей, бо наша партія — це вояцька єдність, а наша ідея — це чинна боротьба за українську державну самостійність. Якщо серед нас існували партійні симпатії, а навіть партійна приналежність одиниць, — то вони замовкали в обличчі вояцького побратимства і підпорядковувалися в лоні Т-ва одній лише ідеї: Української Визвольної Армії. У нас, у Франції, в нашій Т-ві, від років принявся такий популярний девіз: «Коли відриваєшся від громадського життя для праці в Т-ві, — то на той час залиши в снігах, разом зі своєю шапкою, теж і свою політичну партію!» І це дотримувалося.

В останні часи, однак, і на нашій вояцькій фронті, ситуація змінюється на гірше. В ньому позначаються щілини. То тут, то там, розбещене партійництво просочується в наші ряди. Зовнішні впливи намагаються керувати нашим організаційним життям. Це явище викликає неспокій і примушує всіх цих, хто розуміє вагу солідарного вояцького Фронту на еміграції, протиставитися цим грізним спробам розложити наші вояцькі організації на політично-партійні групи, що взаємно себе поборювали б. Ці люди, що це твердять, без огляду на те, хто вони і які займають становища, забувають одну істину: — Ми, б. українські вояки, де ми не були б, і які геогарфічні простори нас не відділювали б, ми є **цілість**, що пов'язана не традицією партійної боротьби, але традицією наших боїв за державність українського народу.

Склалося так, що Ваш З'їзд є не тільки обговоренням Ваших організаційних, теренових справ, звітом і програмою Вашої дальшої діяльності. Він є З'їздом ширшого значення, на яким буде обмірковуватися теж дуже важлива справа поширення міжорганізаційного об'єднання всього українського Вояцтва у вільному

світі. Саме ця точка Вашої З'їздової програми є причиною, що замість вислати Вам лише братнє привітання, я рішився приїхати до Вас особисто з делегацією нашого Т-ва з Франції. Цим нашим приїздом хочемо Вам доказати, як дуже цінімо Вашу ініціативу, що є водночас маніфестацією зближення краєвих українських вояцьких організацій для спільної якнайбільше тісної співпраці.

Не думаю, щоб ми тут, прибувши на Ваш З'їзд, підсичували спори і користувалися ним, як трибуною для обвинувачень кого то не було б і за які то не було б провини. Вважаю зате, що на цім З'їзді, при постановах про об'єднання наші сил, мусимо твердо і чітко підкреслити нашу вояцьку позицію в політичнім житті нашої еміграції й пригадати, кому слід, що, ми українське зорганізоване вояцтво, було і є чинником, з яким українська визвольна політика мусить належно рахуватися. Мусимо повторити кожному, хто перестав це розуміти, що нас можна трактувати лише, як цілість, і що всі спроби шукання в лоні наших організацій терену для партійної гри і партійних поррахунків, — є з гори засуджені на невдачу.

Ситуація, в якій знаходяться зараз наші вояцькі організації в Зах. Європі, особливо примушує нас до якнайбільшого зближення і найтіснішого порозуміння. З часу заснування Европ. Федерації б. Укр. Комбатантів, минув уже десяток років. Ці роки були для нашої числової сили і для організаційної активності, — катастрофальні. Після смерти сл. п. ген.-полк. М. Омеляновича-Павленка, голови Федерації, її діяльність все більше завмирала. Головною причиною цього стану була в той період масова еміграція за океан найбільш активних сил нашого вояцтва в Європі. Деякі організації лишилися наче після бою, як, напр., в Бельгії. Також смерть в лавах старших військових діячів на еміграції мала своє нищівне жниво. Не стало рук для праці, яка вимагала особистих пожертв і збільшеного вкладу ідейности. Багато з нас зморилося, багато з нас пощербив розбуджений особистий матеріалізм. Почування опущення цими, що виїхали, — гнітило. У нас, у Франції доходило навіть до таких проявів, що люди, які роками корисно працювали для справи, відходили від організаційної праці або відкрито жадали за неї заплатити. В таких умовах зв'язки між членами Федерації рвалися, всі мали досить праці в себе, з кризами власної організації. Проте ми перемогли, переформували наші лави, бо втримала нас традиція і вояцьке побратимство, як втримували завжди.

Під теперішню пору вертаємо до рівноваги, а в парі з цим прокидається знову бажання сформуватися в одноцілий блок укр. вояцтва у вільному світі. Через вояцькі організації в ріжних

країнах проходить здоровий струм консолідаційних стремлінь. Недавно отримав я листа від Об'єднання б. Вояків Українців у Вел. Британії. В ній пропонується нав'язання контактів, створення постійного Координаційного Центру укр. вояцьких організацій, концентрація видавничої діяльності і т. д. Скріплюються зв'язки між нашими організаціями з Франції, Німеччини та Австрії. Все це створює прихильну атмосферу для відновлення нашої колишньої Федерації у поширеній формі світового Союзу Українських Ветеранів і тому вітаю якнайбільш гаряче Вашу ініціативу.

Бажаю Вам, Дорогі Побратими, успіху у Вашій праці. Вкупі з членами нашої делегації буду радо обсерватором Ваших нарад і Ваших рішень, заки приступимо до спільних уже нарад у справі поширення С.У.В. на терен Франції. В останні роки заслабо лунав наш голос, замало до нього прислухалися і зачасто нас легковажили, хоч ці, які це легковаження виявляли ділом, забували, що вони росли на наших плечах і на них ще тримаються. Стверджую це без дальших коментарів і тому лише, щоб підкреслити цю аномальну ситуацію, в якій знайшлося наше воцтво в політичній системі української визвольної акції.

Вийти з цієї ситуації — є програмовим завданням наших вояцьких організацій. Ваш сьогоднішній Делегатський З'їзд у Мюнхені є важливим кроком на цім шляху і тому з особливою радістю його ще раз вітаю!

Генерал Полк. Удовіченко

Прилога до Протоколу VII. Делегатського З'їзду СУВ.

Привітання VII Делегатському З'їзду СУВ

Президент Української Народньої Республіки в екзилі.

До Хв. Управи СУВ у Німеччині.

Нью-Йорк, 10 лип. 1962.

Хвальна Управо,

Пересилаю свій дуже сердечний привіт VII. Делегатському З'їздові Союзу Українських Ветеранів у Німеччині. Разом з тим бажаю щоб оновлені спомини Ваших воєнних подвигів кріпили Вашу духову силу і щоб Провидіння дозволило Вам діждатись радісного висліді Ваших найкращих життєвих змагань.

СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ, власноручно.

*

Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви.

До Союзу У. В. у Німеччині.

Карлсруге, 12. VII. 1962.

Дорогі Брати!

Дорогим Недобиткам за волю України, що своїми Зборами сьогодні свідчать про невмирущість ідеї незалежності Її, шлю мое сердечне привітання і глибокий уклін. Нехай Господь благословить Ваш чин і допоможе Вам у Ваших змаганнях.

З любов'ю о Христі —

Архиепископ НІКАНОР,

Митрополит УАПЦеркви на чужині, власноручно.

*

Апостольська Екзархія для Українців католиків візантійського обряду в Німеччині.

До Хв. Управи СУВ

Мюнхен, 27, дня 25 червня 1962.

Високоповажаний Пене Голово,

Дякую щиро за ласкаве запрошення прибути на VII. делегатський з'їзд Союзу Українських Ветеранів, що відбудеться 14 липня ц. р. в Мюнхені. Не маючи спроможности бути особисто на ній, пересилаю оцим Хвальним Зборам мої привітання й побажання успішної праці. Молитиму Всевишнього в день З'їзду, щоб благословив Ваші добрі заміри. Уділяю Вам, Пане Голово, і всім Делегатам із цілого серця мое Архиерейське благословення та остаюсь відданий

у Христі

ПЛАТОН, єпископ,

Апостольський Екзарх, власноручно

*

Виконавчий Орган УНРади і Ресорт Військових Справ.

До Президії VII. Делег. З'їзду СУВ,

Мюнхен, 14. VII. 1962. року.

Хвальна Президіє, Дорогі Побратими Ветерани!

В імені Виконавчого Органу УНРади вітаю сердечно всіх учасників З'їзду і всіх Побратимів Ветеранів, організованих у СУВ. Бажаю всім у дружній атмосфері вояцького братства багато успіху в ділових нарадах. Сучасна грізна година міжнароднього напруження й ситуація в поневоленій нашій Батьківщині наказують українцям Ветеранам Збройного Чину бути чуйними і добре організованими в твердий, непохитний моноліт, готовий до завершення Великої Мети! У виконанні цього почесного обов'язку не повинні нам перешкоджати дрібні щоденні наші

негаразди чи особисті урази. Все дрібне скоро минає, а Велика М е т а незмінна й чекає завершення!

Дорогі Побратими Ветерани, сьогоднішній черговий З'їзд відбуваємо в 45-ліття відродження Українських Збройних Сил у новітній добі української державности. Ця ювілейна річниця обов'язує всіх українців Ветеранів упритомнити собі бодай головніші етапи епопеї наших визвольних змагань. Відроджене українське військо виконало гідно й мужньо свій почесний тяжкий обов'язок у боротьбі за суверенну й незалежну Україну. Тисячі найхоробріших із хоробрих мужньо склали своє життя на бойовищах Слави, як велетні патріоти своєї Батьківщини й лицарі бойового Чину! Нехай же нашому З'їздові патрує Дух нескорених Лицарів із-під Крут, Базару та інших бойовищ славної епопеї визвольної боротьби за державність України! Будьмо ж гідні та готові до завершення Великої М е т и — визволення нашої поневоленої України!

У цім намірі мусимо спрямувати всю нашу увагу в нарадах, плануваннях і рішеннях сьогоднішнього З'їзду. І в цій відповідальній роботі допоможи нам, Боже!

Слава неупокоренній Україні!

За Вик. Орган УНРади:

АНДРІЙ ВОВК, генерал Дієвої Армії УНР і
Керуючий Рес. Військ. Справ, власноручно.

*

УНРада та Виконавчий Орган, Представництво у В. Британії.

До Хв. Президії VII. Делег. З'їзду СУВ у Німеччині.

Лондон, 7. липня 1962.

Хвальна Президіє!

В імені Представництва Виконного Органу УНРади у Великій Британії і в своїм власнім щиро вітаю Хвальну Президію та учасників VII. Делег. З'їзду СУВ, бажаючи повного успіху в нарадах і працях на користь визвольних змагань для звільнення нашої любої Батьківщини України з московсько-комуністичної неволі.

Дорогі Брати Ветерани УНР, в часі збройних визвольних змагань за самостійність і соборність України Ви були непохитні та густо скропили власною кров'ю пахучу й родючу Рідну Землю, багато тисяч Ваших товаришів упало в боях. Охороняйте і обороняйте ж святі ідеали, за які Ви боролися на рідних землях і продовжуєте боротьбу за них і на чужині! Нехай же Бог допоможе Вам та благословить Вас у Вашій боротьбі!

ПАВЛО БАЗИЛЕВСЬКИЙ, полковник і Голова Представництва ВО УНРади у Вел. Британії, власноручно.

*

Головна Рада Співки Визволення України в США.

Нью-Йорк 8 липня 1962.

До Хв. Президії VII. З'їзду СУВ в Німеччині.

Високодостойні Панове-Побратими!

VII. З'їзд Союзу Українських Ветеранів відбувається в досить складній й невідрадній ситуації на зовні, як так само і у внутрішнім житті української еміграції на чужині. Незначна група гльорифікаторів «націонал» - хвильовизму протягом післявоєнних років намагається поширювати культ Юди серед української еміграції. Друкуючи «наукові» праці, брошури, художні романи, шляхом доповідей, шептаної пропаганди, як так само в часописах, носії ідей «загірних комун» інфільтрують чужі й ворожі трактати марксизму й інші лєнінські концепції для розкладу української еміграції.

Хвильовисти на еміграції фальшиво прикриваються ім'ям св. п. С. Петлюри та ідеєю УНР, а насправді вони є ворогами тих ідеалів, за які Ви, учасники З'їзду, зі зброєю в руках змагалися за визволення України, як і Ваші попередники, що впали на фронтах боротьби проти окупантів.

Прийшов час, щоб слово правди голосили на чужині спільно: СВУ, Українські Ветерани та інші самостійницькі сили. Сміливо викривати кожночасно носіїв культу Юди, засуджувати прояви змінювочовства та «реалітетів», викорчовувати й очищати з українських еміграційних установ і організацій хвильовистів, що намагаються підвести еміграцію під прапори «жовтневої революції» й зради.

Хай Ваш З'їзд буде мобілізуючим для спільних дій розсіяних по чужих чужинах Ветеранів української збройної боротьби та всіх українських самостійників для перебудови й оновлення ДЦ УНРади

З Богом за Україну!

О. КАЛИНИК, (Голова ГРади СУВ)

*

Крайова Управа Співки Визволення України в США.

Нью-Йорк 30. 6. 1962. р.

До Президії VII. З'їзду СУВ у Німеччині, Мюнхен.

Вельмишановні Панове!

Співка Визволення України в США, щиро вітає Сьомий З'їзд Союзу Українських Ветеранів у Німеччині та бажає його делегатам найкращих успіхів у праці.

Ваш З'їзд відбувається в часі, коли уряди великих держав, як США і Англії, намагаються зберегти фіктивний мир у світі

ціною поневолених Москвою народів, що у свою чергу сприяє по-
жвавленню підривної діяльності в середовищі української само-
стійницької еміграції тих елементів, які проповідують орієнта-
цію на «реалітети» та на українських комуністів, як «реальну
силу» в УССР, що мовляв будують Україну.

Ми сподіваємось, що заслужені Ветерани українських ви-
звольних змагань, скажуть своє авторитетне слово у згаданих
справах та займуть тверду й безкомпромісову поставу, щодо
вислідів П'ятої Сесії УНРади, яка виявилася нездідною охоро-
няти самостійницькі принципи Української Народньої Респуб-
ліки. Питання бо стоїть руба: чи УНРада буде петлюрівською, чи
хвильовистською з орієнтацією на «здобутки жовтня»!

За Крайову Управу СУВ в США:

В. Коваль, (Голова); Т. Тарахівський (Секретар)

*

Центральний Комітет СЗСУ-Селянської Партії. Н. Ульм 11. 7. 62.

До Хв. Президії VII. Делег. З'їзду СУВ в Німеччині, Мюнхен.

Виссокодостойні Сини Великої і Славної України, нашої,
Рідної Батьківщини, Творці її новітньої Слави, Чести і Відваги!

В імені Союзу Соборної України — Селянської Партії вітаю
VII. Делегатський З'їзд Союзу Українських Ветеранів. Бажаю
Вам успіху в Вашій так потрібній в сучасну пору праці.

Ряди Ваших ідейних однодумців, Ваших побратимів по зброї
та героїських чинах, активних уенерівців, петлюрівців, респуб-
ліканців значно поріділи за останні сорок років не тільки в на-
слідок варварського терору, жорстокого окупанта, але і в силу
природніх біологічних законів.

А проте, Ви можете бути певні, що Ваші патріотичні ідеї,
Ваші героїчні чини в часи нашої Національної Революції, що по-
чалися в квітні 1917. р. Національним Конгресом у Києві та
обороною Великої Української Землі проти агресії ворогів, гли-
боко живуть у серцях вірних синів і дочок Ваших побратимів
по зброї, як живуть вони і вічно будуть жити у пам'яті всього
українського народу. Ваша Слава не поляже, а розкаже за що
Ви славно боролися.

Це Ваші славні дії були натхненням для сотника Демчинка та
його товаришів, що очолював Харківську філію «Козачої Ради»
в 1921 році.

Це Ваша незламність в боротьбі за національно-державний
прапір Української Народньої Республіки і вірність йому керу-
вала довгі роки запальними діями отамана Дерещука, що потім,
засланий на Острів-Соловки, зимою 1929-1930. р. р. підняв там

повстання, очоливши групу відважних, у кількості 56 вояків, пробиваючись до кордону Фінляндії.

Це Ваша моральна й ідейна незламність повела провід «Української Мужичої (Селянської) Партії» в липні-люті 1926-1927 років у Соловецько-Біломорські каторжні лагерьі, а її послідовників розсіяла по Сибірських та Середньо-Азійських лагерьях.

Ідеї і чини Армії УНРеспубліки давали приклад і надхнення ініціаторам і творцям «Союзу Визволення України», що ідейно повстав у квітні 1926. р. а з червня того ж року охопив, мов полум'я, всю Велику Україну.

Несіть же і далі свято і непорушно прапор УНР! Наші предки не раз в історії «перековували мечі на рала», а в слушний час знову бралися за мечі. Маючи на увазі таку зміну обставин, треба признати, що настав час підкувати Вашу фахову військовість політичним досвідом та технікою політичної діяльності.

Ще раз бажаю Вам успіху. Щастя Вам Боже!

Голова Ц. К. СЗСУ — Селянської Партії В. ДОЛЕНКО

*

Фракція УНДО в УНРаді. Мюнхен, 9. 7. 1962. р.

До Президії VII. Делег. З'їзду СУВ у Мюнхені.

Високоповажні Панове!

В імені Фракції Українського Національно-Демократичного Об'єднання в Українській Національній Раді вітаємо сердечно Достойних Делегатів сьомого З'їзду Союзу Українських Ветеранів.

Союз Українських Ветеранів має дуже великі завдання — організувати громадську опіку над колишніми учасниками збройної боротьби за Українську Народню Республіку, плекати серед нашого суспільства традиції збройних змагань за власну державу та ширити військові знання і вмілості серед нашої молодії генерації. Це не тільки дуже важливі, але й шляхетні завдання, які заслуговують на всебічну підтримку.

І ми бажемо З'їздові найкращих успіхів. Бажаємо, щоб його наради й рішення були творчим вкладом до скріплення й консолідації комбатантського сектору нашого національного життя на еміграції; бажемо, щоб вони допомогли українській громадськості на чужині якнайкраще виконати свої обов'язки супроти рідного народу.

За Фракцію УНДО в Українській Національній Раді:

Др. М. Хробак, М. Добрянський

*

Союз бувших українських Вояків у В. Британії. Лондон, 25. 7. 62.

До Президії VII. Делег. З'їзду СУВ у Німеччині, Мюнхен.

Світла Президія, ВШановні й Дорогі Побратими!

Оцим маємо шану висловити наші найщиріші вітання Світлому З'їздові Союзу Українських Ветеранів і побажати якнайбільш успішних ділових нарад. Завдання українських комбатантських організацій у вільному світі були, є й залишаються завжди дуже важливим в житті української спільноти у вільнім світі, й роки перебування на чужині тих завдань ні в чім не зменшили, а навпаки, ще більш їх поглибили, й зміцнили нашу настанову твердо й непохитно вистояти на стійці безкомпромісової боротьби за здійснення нашого найвищого ідеалу — повстання української самостійної, суверенної і соборної української держави. На тій стійці бажаємо Вам, Дорогі Побратими, якнайбільших успіхів, дальшого розвитку й розбудови Вашої комбатантської організації для служення великій українській національній справі.

Щастя Вам Боже!

За Головну Управу ОБВУ:

Сот. М. Білий-Карпинець (Голова) Др. С. М. Фостун (Секретар).

*

Об'єднання Ветеранів Української Галицької Армії 11. 7. 1962. р.

До Союзу Українських Ветеранів

Високоповажний Пане Полковнику!

З приводу VII. Делегатського З'їзду Союзу Українських Ветеранів, засилає Об'єднання Ветеранів Української Галицької Армії на Ваші руки якнайщиріші побажання успішності в діяльності Вашої організації та сповнення тих ідей і цілей, за які Ви боролися і боретесь, щоб у дружності і витривалості, у взаємозгоді і братньому виrozumіні, в щасливому здійсненні наших стримлінь, побачити нашу Батьківщину дійсно вільною і свободною, наш нарід господарем у своїй хаті.

Бажаємо Союзові Українських Ветеранів і Вам особисто много щастя і всього добра, остаємось зі щирим і дружнім привітом спільних учасників на наших Визвольних Змагань.

За Управу ОВУГА:

Др. Р. Білаг (Голова) Др. С. Сулятицький (Секретар).

*

Фронт Симона Петлюри.

Лондон 9. липня 1962. року.

З нагоди VII. Делегатського З'їзду Союзу Українських Ветеранів Армії УНР, в днях 14-15 липня 1962 року, всіх Побратимів

членів СУВ, на З'їзді присутніх і несутніх, в імені Побратимів членів Фронту Симона Петлюри і в імені своєму, — вояцьким висловом: СЛАВА УКРАЇНСЬКІЙ ЛИЦАРСЬКІЙ ЗБРОЇ! — Щиро вітаю, доброго здоров'я і незламної витривалості всім бажаю!

Усі ми, українці, поневолені на Рідній Землі, з Рідного Краю переселені, на каторгу ворогами заточені і на чужинних землях в екзилі перебуваючі, чекаємо світлого дня пробудження людської совісті й Правди, бо наближається день здійснення заповіту української КРОВИ, тих мільйонів, що впали за волю української людини і суверенну державність Української Нації; що впали на полі бою; що впали від катівських рук большевицьких наїзників окупантів, Української Демократичної Суверенної Народної Республіки; що впали замучені, але не зрадили!

І гряде той великий день Української Нації, пророкований апостолом Правди і Волі Т. Шевченком, коли ворожою злою кров'ю змиється поневолена і оганьблена дикими наїзниками, земля волелюбної нації Русо-Української. Коли на майдані Св. Софії в Києві, залунає Пятый Універсал, що сповіщатиме людей всього світу, про Волю й бажання українського народу, жити в братній згоді, в сім'ї Вільних Націй всього світу, на рідній, власній Богом даній землі, в Українській Сувереній Демократичній Державі.

А до того урочистого дня обов'язком кожного українця, дуже уважно і належно приготувитися.

З нами Бог і Дух Петлюри!

Майор М. Кошук (Голова)

*

Товариство бувш. Українських Вояків у Бельгії.

Льєж, 9. 7. 1962 р.

До Лол. Управи СУВ у Німеччині.

В імені Т-ва бувш. Вояків Українських у Бельгії цим маємо шану вітати Вас з VII. Делегатським З'їздом СУВ. Бажаємо Вам перепровадити Ваш З'їзд у вояцько-братерській єдності та згоді з надією швидкого здійснення нашого Ідеалу — скорого повернення в Золотоверхий Київ. СЛАВА УКРАЇНІ!

З вояцьким привітом! За Головну Управу:

Сотн. Т. Бидловський, Голова

Пор. Д. Сацюк, Секретар

*

Союз Був. Укр. Вояків Армії УНР у Франції (філія Мозелле)

До Хв. VII. Делегатського З'їзду СУВ у Німеччині.

Від щирого серця вітаємо Вас та бажаємо успіху в праці. Нехай постанови З'їзду спричиняться до зміцнення поширення та об'єднання всіх наших союзів і товариств в одну світову організацію. СЛАВА УКРАЇНІ!

Слава Українським Ветеранам!

Уповноважений пор. Калініченко. Секретар А. Іванюта.

*

Генерал О. Вишнівський. Блумфільд-Гіллс, Мічіган липень 1962.

До Президії VII. Делегатського З'їзду СУВ у Німеччині.

Дорогі Побратими Зброї!

Щиро-сердечно вітаю VII. Делегатський З'їзд Союзу Українських Ветеранів. Бажаю повного успіху в його праці та повної підтримки Звернення Керівних Органів СУВ до всіх бувш. Вояків Армії УНР і УГА.

Приєднуємось до протесту СУВ проти того невідрадного стану, що в ньому опинився Державний Центр УНР. Він є не тільки виправданим, але й konieczним, у першу чергу, як голос перестороги ветеранів української визвольної боротьби, під прапором УНРеспубліки й проводом Головного Отамана Симона Петлюри. У цій нашій визвольній боротьбі, головний тягар на полях боїв винесла на собі армія УНР, отже й ми, як колишня частина тієї армії. У нашій новітній історії, ми залишили за собою шлях, повний слави і страждань, що стелився нам більш терниною, ніж трояндами, склавши на Вівтар-Жертовник Відродження України життя тисяч і тисяч наших Побратимів зброї, свою власну кров і своє інвалідство.

Занявши «другу оборонну позицію» на еміграції, ми залишилися вірними тим прапорам УНР, що під ними ми вели визвольну війну проти нашого віковичного ворога — червоних і білих москалів, — як рівно ж проти наших зрадників, московських запродавців, таких як скрипники, хвильові, затонські і т. д. і т. д., що збаламутили були частину нашого народу й повели його разом з Москвою проти нас, що кривавились у нерівній боротьбі за Славу і Волю України, за її Самостійність, Державність і Соборність і тим спричинилися до нашої поразки. У цьому нашому минулому і непохитності наших ідеологічних позицій — коріння не тільки нашого морального права, але й обов'язку стояти на стороні інтересів ДЦ УНР-ки всіма легальними засобами, отже й словом.

Особливо на стало це тоді, коли символ Визвольної Боротьби України, що його персоніфікував в ДЦ Віце-Президент, наш славетний бойовий генерал, О. Удовиченко, замінено на символ хвилювизму, особі його чоловічого представника; коли спазматичне тримання керми сучасним Головою ВО (всупереч категоричних його попередніх запевнень, що він таким не хоче далі бути й не буде) стало можливим тільки ціною задоволення персональних і групових інтересів-амбіцій партій, засадничо ворожих концепції УНР, коли за допомогою цих партій поборюються угруповання, що стоять на ґрунті УНР; коли три літери «УНР», в нашому ДЦ, починають усе більше відігравати ролю лише фігового листа та коли розброд в УНРаді і непевна спілка УНДС, УРДП і ОУНС ховають у собі зародок нової, вже дійсно фатальної кризи, що загрожує остаточним «угробленням» ДЦ УНРеспубліки. Над усім цим не можна перейти мовчки до порядку денного.

Най же голосне «СОС» Союзу Українських Ветеранів знайде відповідний відгук у всіх тих Українських Комбатантів, що справді, а не деклямативно, ставлять державу понад партіями.

Слава Україні! Слава Президентові УНР в екзилі! Слава генералові О. Удовиченкові! Слава Союзу Українських Ветеранів!

З вояцьким привітом — ген. О. Вишнівський

*

Генерал-Полковник О. Загородський. США. 3. 7. 1962 р.

До ГУ СУВ в Мюнхені.

Не маючи можливості взяти участь у нарадах Делегатського З'їзду СУВ, еднаючись з Вами й засилаю свій привіт, Брати Вояки! Бажаю Вам усім міцного здоров'я, витривалості перенести лихоліття еміграції та здійснення наших ідеалів — визволення поневоленого українського народу і його окупованої держави Української Народньої Республіки. Бажаю, щоб наради Делегатського З'їзду пройшли в єдності, і дали як найбільше добрих наслідків для нашої вояцької організації.

Цією дорогою складаю щирий привіт усім присутнім на З'їзді.

СЛАВА УКРАЇНІ!

О. ЗАГРОДСЬКИЙ — Ген. Полк.

*

Генерал М. Садовський. Торонто, 30 червня 1962 р.

Хвальний З'їзде, Дорогі Друзі Побратими!

Найперш дякую Головній Управі Союзу за запрошення мене на цей Ваш VII. Делегатський З'їзд. Так би хотілося бути в цей день разом з Вами, моїми добрими знайомими і приятелями, —

та обставини сильніші за людину. Нас розділяють величезні простори, на подолання яких треба великих грошових витрат. Тому вітаю Вас хоч у цей спосіб. Від щирого вояцького серця бажаю всім Вам найперш здоров'я, а потім спокійного ділового переведення З'їзду. Памятайте, Друзі, що Ви вояки Славного Українського Війська. Не забувайте про Чин великий, якого Ви dokonували гідно в часі Визвольних Змагань. Не забувайте й про ту кров та муки братів Ваших, що загинули в боротьбі. Згадайте в цей день невмирущі Крути, славозвісний Зимовий Похід, горічний Листопадовий Рейд і 359 Невмирущих Лицарів Базарських. Пам'ятайте, що все це відбувалося під проводом Державного Уряду Української Народньої Республіки, на чолі з Головним Отаманом Симоном Петлюрою. Не забувайте, що цей уряд УНР діє й посьогодні. Тому стійте міцно при нім, як і колись стояли. Не здавайте позицій, не сходьте з них. Репрезентуйте і далі нашу визвольну справу та наше невмируще військо, що вписалося золотими літерами в нашу історію. Допмагайте нашому Урядові в його нелегкій роботі. Вже недалекий той час, коли сонце правди зійде й коли здригнеться світ увесь і піде на знищення всесвітнього зла. Тоді зірветься і Нарід наш на Батьківщині до всенароднього здвигу, щоб змести з лиця землі рідної ворога лютого, хижого москаля-займанця. В той час і ми — старе вояцтво, гвардія Петлюрова, що перебуваємо у примусовій відпустці з Рідного Краю, в той чи інший спосіб віллємося в лави борців, щоб спільно з усім народом нашим довершити те, чого не змогли зробити в тяжкий минувщині. Ото ж, будьте здорові і сильні духом. Будьте найперш завжди з Богом, то і Бог буде з Вами й допоможе дочекатися нашого найбільшого щастя на землі. Ще раз кажу — будьте з Урядом УНР і допомагайте йому, бо то йому судила доля знову покликати нас до Чину.

І на закінчення скажу: — Побратимство крові на полі бою є найсильнішим із усіх побратимств на світі. То ж, будьте справжніми вірними Побратимами!

Ваш побратим і член СУВ і посьогодні М. САДОВСЬКИЙ.

*

Ген. Штабу Ген.-Хор. О. Кузьминський. Торонто, 10. 6. 1962 р.

До Хв. Управи СУВ в Німеччині.

У відповідь на Вашого листа з дня 19. 6. 6. р., сердечно дякую за запрошення на VII. З'їзд Українських Ветеранів у Німеччині. З білью в серці відповідаю, що зприводу тяжкого матеріального мого стану, не маю змоги прибути на З'їзд, а ні вислати свого заступника. Мені дуже і дуже хотілося би побачитись зо всіма Вами та обмінятись думками. Тому надсилаю 7. З'їздові мій сер-

дечний привіт та найкращі побажання успіху в нарадах З'їзду і прийняття здорових і відповідних духові часу рішень, які віповідали б гонорові і честі Українського Ветерана, який героїчно віддавав своє життя в боротьбі за Волю нашої Дорогої Батьківщини-України.

З поважанням зістаю:

Ген. Штабу Генер.-Хор. О. Кузьминський

*

Полковник Н. Горбач, — Чікаго США.

До союзу Українських Ветеранів у Німеччені.

В день З'їзду Делегатів Союзу Українських Ветеранів, сердечно вітаю бувших вояків Української Армії, як мужніх носіїв державних ідеалів і найбільших виразників національної дисципліни. Нехай Бог продовжить вік бувших вояків в доброму здоров'ї для дальшої незламної боротьби за духове і державне визволення Соборної України.

Пполк. Н. Горбач.

*

Майор М. Неганів, — Детройт США.

До Головної Управи СУВ, Мюнхен.

Вітаю VII. Делегатський З'їзд СУВ. Вітаю листовно, не маючи змоги собі дозволити на далеку подорож.

Тяжкі часи переживає наше Товариство і в тяжких обставинах ми змушені працювати. Тяжко, однак, собі пригадати, коли тих тяжких часів не було і коли не було тяжких та несприятливих обставин. Вони були завжди за нами, але ми всеж працювали. Отже не нарікаймо, Панове Побратими, на тяжкі часи та несприятливі обставини. Ми вже до них звикли. Не забуваймо наказу св. пам'яті Головного Отамана С. В. Петлюри бити ворогів не тільки зброєю, а і словом і своєю діяльністю стриміти до визволення нашої Батьківщини.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Майор Микола Неганів

*

Союз Українських Ветеранів в США. 2 липня 1962. р.

До Хв. Президії VII. З'їзду СВУ в Німеччині.

В імені Союзу Українських Ветеранів у США, прошу прийняти наше найщиріше привітання й побажання успіху в Вашій так тяжкій і відповідальній праці. Щастя Вам Боже на все добре!

Цей рік є ювілейним роком для нас старих вояків, — у цьому році закінчилось 45 років від першого дня (22. 5. 1917 р.), від-

новлення Українських Збройних Сил. З цієї нагоди вітаємо Вас Дорогі Побратими, й від щирого серця бажаємо, щоб та Збройна Сила якнайскорше стала до чину й виборола нашої Батьківщині довгождану Волю.

Вітайте Друзі!

Полк. інж. В. Филонович (Голова СУВ у США)

*

Крайова Управа СУВ у В. Британії. Лондон 6, липня 1962. р.

До Хв. Президії 7. Делегатського З'їзду СУВ у Німеччині.

Хвальна Президія, ВПоважні Панове Побратими!

Для мене є велика шана вітати Вас в імені своїм і всього членства Союзу Українських Ветеранів у Великій Британії та скласти найкращі побажання повного успіху в обрадах 7. Делегатського З'їзду Союзу Українських Ветеранів і в праці на користь визволення нашої любої Батьківщини УКРАЇНИ з московсько-комуністичної неволі.

Дорогі і любі Панове побратими! Все більше і більше число відходить від нас наших побратимів. Рідіють наші ряди, зменшується членством наша Організація Союзу Українських Ветеранів Армії Української Народньої Республіки. Останій час позначається пожвавлення роботи темних сил внести заколот, непорозуміння в шеренги нашої Організації, очорнюються наші генерали, старшина полкова і сотенна та часто спостерігається нехтування нас учасників Збройних Визвольних Змагань за Україну і в житті українських організацій на еміграції. Це є незаперечні факти. Ми не претендуємо на «пости» в еміграційнім житті, бо ми є вже старі, але вимагаємо чемного до нас відношення, бо ми заслужили собі його. У культурних народів шанують людей, які все своє свідоме життя віддали для своєї батьківщини.

Дорогі і любі Панове Побратими! Ми вже немощні тілом, але міцні духом і ніщо неспроможне зламати нашого залізного духа, зламати нашої віри в ті великі, святі ідеали — Самостійности і Соборности Української Народньої Республіки, за яку ми боролися на рідних землях і продовжуємо боротьбу, лише в іншій формі і на еміграції — проте з глибокою вірою в успіх наших змагань і з вірою в нашу перемогу.

Дорогі Панове Побратими! В днях 14-15 липня 1962 року ми, члени Союзу Українських Ветеранів у Великій Британії, своїми думками будемо разом з Вами на 7. Делегатським З'їзді Союзу Українських Ветеранів у Німеччині. Дорогі і любі Панове Побратими, — нехай дух сл. пам. Симона Петлюри, Головного Отамана Військ і Фльоти Української Народньої Республіки та Пре-

зидента УНР, — буде присутнім на 7. З'їзді СУВ та допоможе Панам Побратимам, в обрадах та у винесенні постанов на користь наших визвольних змагань та на користь нашої Організації Союзу Українських Ветеранів.

Щастя Боже!

П. БАЗИЛЕВСЬКИЙ, полк. (Гол. Кр. Управи СУВ у В. Британії).

*

СУВ в Аделаїді — Австралія.

27. 7. 1962. р.

До Хв. Президії VII. Делегатського З'їзду СУВ.

З нагоди VII. Делегатського З'їзду СУВ, сердечно вітаємо всіх присутніх Побратимів і рівночасно висловлюємо бажання, щоб праця З'їзду відбулася в братній вояцькій атмосфері. Маємо надію, що постанови З'їзду привернуть належні взаємовідносини між нашим Державним Центром і ГУ СУВ.

До З'їзду делегуємо з правом рішального голосу 3-х представників на членів н) Відділу, як слідує: ген. М. Шраменка, полк.

М. Стечишина і пор. Ф. Кордубу.

З вояцьким привітом:

Я. Закревський (Голова)

Хор. Л. Зозуля (в. з. секр.)

*

Філія СУВ у Новім Ульмі, — Німеччина.

Члени Союзу Українських Ветеранів у Новім Ульмі вітають З'їзд та бажають успішної праці для добра нашої організації.

Л. ВАСИЛІВ — (Уповновж. СУВ у Н. Ульмі)

Дописи з відділів СУВ

На час скликаного VII. Делегатського З'їзду до Головної Управи СУВ наспіло багато дописів із Відділів, членство яких, відгукуючись на різні актуальні явища, що мали місце або в житті СУВ абож у суспільно-політичній житті української еміграції, зайняло до них те чи інше своє становище. Наскільки місце нам дозволяє, ми на сторінках цього числа нашого журналу вміщуємо витяги деяких із них.

Р е д а к ц і я.

Т-во бувш. Українських Вояків у Франції,

Дорогі й Шановні Побратими!

«... На жаль, мусимо Вам сповістити, що не маємо змоги використати Ваше ласкаве запрошення та прибути на З'їзд, а то з тої причини, що й досі не одержали потрібного для подорожі документа, хоч учасно зробили потрібні для цього заходи. Беручи на увагу, що одержання документа залежало від п. Миколи Ковальського, який є урядовцем Українського Офісу в Міністерстві, ми не сумніваємось, що ця затримка є зроблена Ковальським умисно, з метою унеможливити нашу участь у Вашім З'їзді. Як Вам напевно є відомим, Микола Ковальський є одним із організаторів заколоту і розколу нашого Т-ва, і не є в його інтересах допустити до участі наших представників на З'їзді, бо тоді була б виявлена його ганебна і підла роля і справа Т-ва за останні 2 роки.

Уповноваж. пор. Калініченко

Секр. А. Іванюта

Союз Українських Ветеранів у С. Ш. А.

Дорогі Побратими!

«... Ми — Ваші побратими по зброї, зорганізовані в братському Союзі Українських Ветеранів в Америці, уважно слідкуємо за життям і працею наших побратимських організацій, розкиданих по цілім світі. Ми радіємо кожному успіхові і безмежно сумуємо, коли в наших ветеранських лавах настає на якомусь терені зневіра чи розбрат. Робимо все, аби поладнати серед побратимів незгоду, бож не сміємо забувати, що лише в єднанні є наша сила. рішуча постава всіх нас разом дає, бо мусить дати, позитивну розв'язку непорозумінь або бодай неутралізувати шкідливі дії. Так сталося з авантюрою Головної Управи ОбВУА в Америці. Наші побратими, члени ОбВУА приєдналися до нашого рішучого протесту і масово залишили лави ОбВУА та приєдналися до нас і це примусило Головну Управу ОбВУА злагіднити свою негати́вну поставу, хоч ще не цілком полагодило ту справу, і таки ми доведемо, що та справа буде позитивно розв'язана. Отже сила єднання тут явно перемагає.

Є зараз розбрат у лавах побратимської організації на терені Франції, де збаламучені осібняки підняли цілий похід проти заслуженого нашого генерала О. Удовиченка. І тут ми забрали слово, слово правди, і ми певні, що й там наступить, зрештою, спокій та запанує лад і порядок. Треба бути, однак, обережним, бо ця справа набрала широкого розголосу і її не так легко можна швидко поладити, але... коли ми всі разом поставимося не-

гативно до тої акції, ми певні будемо нашого примирюючого успіху й досягнемо позитивного розв'язання тої справи...»

Полковник, Инж. В. ФИЛОНОВИЧ, Голова СУВ у США.

Союз Українських Комбатантів Вікторії, Австралія.

Високий З'їзде!

«...Ми, українські комбатанти Вікторії, щиро радіємо, що наші побратими в розсіянні не гублять своєї гідности та зберігають свою вояцьку честь. На жаль, ми з прикрістю стверджуємо, що серед нас знаходяться одиниці, яким справи стали кориснішими, а вояцька честь байдужою. Ми висловлюємо свій глибокий жаль з приводу того, що на становищі Віце-Президента УНР замість заслуженого, всім відомого і шановного п. генерал-полковника О. Удовиченка став Іван Багрянний.

Як відомо, Голова Держави являється одночасно і головним начальником збройних сил країни, а тому ми просимо Головну Управу СУВ ужити свого авторитету, щоб на становищі Віце-Президента і Президента УНР ніколи не була особа, яка не брала участі в Визвольних Змаганнях при будові Української Народньої Республіки.

З вояцьким привітом за Управу С. У. К. В.

Сотн. А. Козачинський, голова, Сотн. В. Толінський секретар.

Повідомлення

Одною з точок нарад 7. Делегатського З'їзду Союзу Українських Ветеранів була справа Европ. Федерації Українського Вояцтва на еміграції. За браком часу З'їзд уповноважив нововибрану Головну Управу це питання полагодити після з'їзду. Користаючи з нагоди, що делегація Товариства бувших вояків Армії УНР у Франції що перебувала в Мюнхені, голова СУВ скликав засідання Головної Управи СУВ разом з представниками Т-ва, щоб вирішити те питання. В часі обміну думок усі присутні прийшли до переконання, що найкраще буде, як Т-во ввійде в СУВ на автономних засадах. Це дасть початок до загального об'єднання українського вояцтва на чужині. В кінці наради ухвалено слідуючу постанову:

1. Головна Управа СУВ та делегація Управи Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції на чолі з ген.-полк. Удовиченком О. і в складі пор. Голіяна Р. і ппор. Лазаркевича, — прийшли до спільного висновку:

Наказом часу є об'єднання Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції й СУВ-у. Дебати Т-ва б. Вояків УНР у Франції рішили порозумітися з пленумом Управи свого Т-ва в справі включення Т-ва на автономних засадах у систему СУВ, як «Т-во б. Вояків у Франції».

2. Справу координації співпраці з іншими комбатантськими організаціями, доручити Головній Управі СУВ.

10. серпня 1962. року Головна Управа Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції надіслала листа до Головної Управи СУВ, у яким повідомляє, що Мюнхенську ухвалу Пленум Т-ва схвалив, і, таким чином, Т-во з днем 10 серпня рахується дійсним членом СУВ. Для координації співпраці і для спільної видавничої діяльності Т-во визначить своїх представників.

Рішення Т-ва у Франції вступити в СУВ, маючи за собою майже тридцятирічну традицію вказує на те, що Т-во загальні вояцькі справи ставить вище своїх вузьких інтересів, тому ми віримо, що і інші вояцькі організації візьмуть приклад з Т-ва б. Вояків УНР у Франції і включаться в систему СУВ.

За Головну Управу СУВ:

полк. ген. шт. В. ТАТАРСЬКИЙ

.....

Зв е р н е н н я

**до всіх кол. українських вояків армії УНР, розкиданих по всіх
країнах**

Завдяки жертвености деяких членів нашої організації та частково ще й на позичені гроші, нарешті, відбувся 7. З'їзд Союзу Українських Ветеранів. А перед тим ще на початку цього року, після майже трьохрічної перерви, був випущений і наш друкований орган «Український Комбатант», ч. 8.

В цьому журналі ч. 8. редакція не обмежувалася лише інформацією і хронікою нашого життя, але поширила зміст його і проблемам політичного характеру. Так само редакція, як і ГУ СУВ, стояли на засадах, що думка нібито воякам не вільно зай-

матися політикою вже застаріла, бо сьогодні аполітичних армій немає, — сьогодні кожний вояк мусить знати за що він бореться, за яку державність для свого народу, він мусить офірувати своїм життям.

Щоб закріпити за собою право забирати слово і в політичній площині нашого життя на чужині та щоб підперти це закріплення рішенням більшості вояцтва, Голова ГУ СУВ у своїй доповіді на згаданім З'їзді Союзу Українських Ветеранів приділив багато уваги тому положенню, яке заіснувало в нашім Державнім Центрі УНР, після відбуття 5. Сесії УНРади.

Численні привітання, що надійшли до Президії З'їзду, виступи Делегатів у дискусіях і Резолюції З'їзду, які друкуються в цьому числі «Укр. Комбатанта», не залишають жодного сумніву, що позиції ГУ СУВ, у цій справі, знайшли глибокий відгук у серцях наших побратимів по зброї. Один з делегатів, виступаючи в дискусіях, висловився так: «Чи можливо ми, що були рушійними збройної боротьби за Україну і першими творцями УНР, спокійно приглядатися до того, що робиться в нашім Державнім Центрі? Ні не можемо! Ми мусимо всіма доступними нам засобами, і в першу чергу через нашу пресу, боротися проти такого ганебного явища, що з деяких пір заіснувало в УНРаді, інакше не тільки теперішнє, а і прийдешнє покоління українців, плюватиме на наші тіні і матиме рацію».

Союз Українських Ветеранів довгий час стримувався від критики УНРади, бо сподівався, що 5. Сесія УНРади, яка відбулася в листопаді м. р., виправить всі ті недоліки, які там заіснували, але коли на Сесії, під час вибору Віце-Президента УНР, пролунали слова представника фракції ОУНм, що: «фракція ОУНм висуває кандидатуру на пост Віце-Президента УНР, заслуженого і великого українського патріота, письменника Івана Багряного» і пропозиція ця майже олноголосно з числа неприродніх спільників: ОУНм, УРДП і УНДС (бо опозиційні фракції, на знак протесту, покинули залю і в голосуванні участі не брали), була прийнята, нам воякам, що були свідками цього явища, стало ясно, куди прямує наш Державний Центр!

Представник ВО УНРади, який був на З'їзді, в своїй доповіді намагався переконати вояцтво, що ніякого хвильовизму в УНРаді не відчувається, що УРДП цілком стоїть на позиціях УНР, а разом з тим, під кінець своєї промови сказав таке: «Армія УНР боролася проти Москви, алеж так само і Хвильовий був кинув гасло «Геть від Москви»! Отже, на думку представника ВО УНРади, наші дороги нібито і сходяться?»!

Дорогі Побратими! До Вас, як активних учасників Великого Визвольного Змагу, ось наше кінцеве звернення. Доба вимагає

всесторонньої активізації роботи. Ідеали УНР, що за них ми проливали і далі готові проливати кров, стоять перед великою небезпекою з усіх сторін. Організуйте на місцях всі наші демократичні сили. Мобілізуйте свою самостійну економічну базу. Допоможіть поставити в Європі на солідні ноги наш спільний журнал «Український Комбатант». Жертвуйте на пресовий фонд Головної Управи Союзу Українських Ветеранів у Німеччині. Від Вашої енергії, жертвености і послідовної наполегливості залежить успіх запланованої акції в боротьбі за очищення нашого ДЦ від небезпечного намулу. Хай ніхто з нас не думає, що без нього одного обійдеться. Бо з таких «одних» повстає велика маса людей. А кожна, навіть найменша допомога грає в цій кампанії велику моральну і матеріальну роль.

Свідомість обов'язку є запорукою всіх наших успіхів в боротьбі за чистоту прапорів, під якими ми присягали на вірність УНР.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Фінансова Референтура
Союзу Українських Ветеранів у Німеччині

45-ліття збройних сил

Збройна сила України бере свій початок у процесі первісного розселення нашого народу й досягає свого першого розквіту в часі Україноруської Імперії. В цей період українським князям було пощастило витворити могутню збройну силу.

Тодішня історія України і її армії — це одна велика, чудова воєнна епопея, яка в особі вел. князя Святослава дала нам перший прекрасний взірєць та ідеал українського лицаря.

За цим першим періодом укр. воєнної історії починаються темні роки першої руїни, довге повільне кришталювання нових організаційних форм і, нарешті, хуткий, буйний розквіт козацької збройної сили.

Як перший князівський, так і другий козацький періоди заповнили гучною, світовою славою багато розкішних сторінок

дольшої української воєнної історії. Козацький період, зокрема, цікавий тим, що витворені ним воєнно-організаційні форми взагалі відповідають традиційно усталеним формам навіть і сучасної збройної сили.

По цих двох періодах наступив третій — підкорення України Москвою. Занепала наша збройна сила та чи ж перервалась традиція української зброї за часів поневолення нас Москвою? Ні! Перервалось лише правне володіння тою зброєю, бо нею володіли москалі, не перервалась традиція української зброї, вона і через поневолення, тиск і біду збереглась в українських серцях аж до поновного зриву Українського Народу, поновної боротьби за своє право на Волю і Самостійність.

Сталася революція в Московській Імперії, а з нею і в Україні, український народ повстав, він хотів бути вільним і тому мусів виділити з себе збройну свою Силу, свою Армію, яка б ту Волю для нього здобула й закріпила. Утворюється Українська Центральна Рада, яка перебирає в свої руки політичне керування державою. По довжелезнім імперіяльним фронтах і в запіллі розкидані багатотисячні московські полки, а в них значний відсоток вояків українців. Ці вояки-українці інтуїтивно, неначе наелектризовані українським струмом, починають українізацію своїх частин. Московська влада ставить перешкоди, забороняє українізацію, грозить розстрілами... та то все не зупинило нащадків славного Запоріжжя... ростуть українські сотні, куріні, полки і навіть цілі корпуси зукраїнізованого війська. Скликається 19-22. V. 1917. р. I. Всеукраїнський Військовий З'їзд з представників українських військових частин від 900.000 вояків. Цей З'їзд обирає 22. травня 1917. р. Генеральний Військовий Комітет і цей день Наказом по Армії за підписом Головного Отамана Військ і Фльоти Української Народньої Республіки, С. Петлюри, оголошено Першим Днем Відновлення Українських Збройних Сил.

Однак, для ясности, мусимо зазначити, що початок творення армії почався трохи раніш скликання I-го Українського Військового З'їзду, а то в кінці квітня і початках травня тогож року самочинним зформуванням 1. Українського гетьмана Б. Хмельницького полку.

Такі були початки відновлення Української Збройної Сили. Рамки журналістичної статті не дозволяють ширше зупинитися на цілій історії творення української армії, хоч надбігає «12-та година» і треба було б уже українським ветеранам написати Історію Армії УНР. Не в сприятливих умовах піднімалась на ноги наша армія, тяжкий то був шлях, на яким бачимо і невимовну радість, і тяжку зневіру і надлюдський труд. Після величезного

піднесення народніх мас, під впливом ворожої агітації, зневірюються вояки; десь глухо гомонів голос власної землі, яка тягнула їх до себе; голос власної родини, яка також кликала до себе; м'яккотілість, непідготованість до великих подій наших політичних чиників, їх необоснована віра в т. зв. «братерське співжиття» з «демократичним руским народом», віра у свою химерну мрію, що вже «не треба армії, вистарчить лише міліція...» а звідділь ігнорування армії), все це привело до того, що вояк кидав рушницю, спішив до дому «ділити землю», а в ліпшій випадку цілі зукраїнізовані частини оголошували «нейтралітет...»

Ідеї творення своєї сильної мілітарної сили противляться головні політичні чиники в Центральній Раді і це примусило відійти з посади Генерального Секретаря Військових Справ С. Петлюру. С. Петлюра вважав, що «армія мусить бути серцем і душею нації, бо оборона має тільки тоді своє значення, як що нею живе увесь народ. Нація мусить зрозуміти вагу цієї Ідеї, бо від того усвідомлення залежить життя або смерть державного існування нації, її воля, розвиток чи занепад і держвана загибель». («Табір» ч І.).

Лише горстка людей в той час перейнялася думками С. Петлюри і, інтуїтивно відчувши в нім свого Вожда, почала під його проводом творити самотужки сильну духом і відвагою армію, і, як перший початок її, повстав «Гайдамацький Кіш Слобідської України» на чолі з самим С. Петлюрою та його начальником штабу ген. шт. генералом Олександром Удовиченком (тоді сотником).

*) Для характеристики думок тодішньої політичної верстви вистарчить зазначити лише пару маркантних випадків:

Відкриваючи перше засідання Всеукраїнської Ради Військових Депутатів, Голова Генерального Секретаріату В. Винниченко сказав:

«Спочатку мушу зазначити, що Військовий З'їзд не виправдав наших надій. Центральна Рада чекала від з'їзду чогось іншого. Ми сподівались, що з'їзд вибере членів Ради, яких можна буде використати, як матеріал для агітаційної роботи на селах... Поміж вами, товариші, багато офіцерів... Нам треба салдатів. Офіцерів не можна показувати на село... Офіцер одним своїм виглядом буде шкодити авторитетові найвищої демократичної інституції. Дивуюсь, як то вибрано стільки офіцерів членами Ради...» (Журнал «Гуртуймося» ч. IX, стор. 22).

Міністр Земельних Справ Микита Шаповал в одній з своїх промов казав: «Український нарід у більшості селяни; українське трудове селянство бореться за землю і ліси, і лише за це може жертвувати собою, а тому треба реорганізувати українську армію в армію охорони землі і лісів і на чолі її, як «головного отамана», поставити міністра земельних справ...» (І. Мазепа. — «Збірник пам'яті С. Петлюри» стор. 19.).

А ворог, використовуючи ситуацію, витвореною повище сказаним і ворожою агітацією, просувався все далі і далі в Україну і, коли почав загрожувати її столиці, Києву, тоді пішли на її оборону молоді юнаки Київської Військової Школи ім. гетьмана Б. Хмельницького, а їм на допомогу поспішила сотня студентів під Крути та із Слобожанщини на оборону Києва прибув Гайдам. Кіш Слоб. України. Там у Крутах зроблений був початок нової доби в історії України, доби наших Визвольних Змагань. У Крутах принесена була на жертвник Батьківщини неповинна кров найліпших Синів нації, її найліпші квіти, кров нашої молоді.

А в Києві йдуть завязаті бої за його володіння. У цілковитім ворожім оточенні, крок за кроком, наступають гайдамаки, відбивають вулицю за вулицею і, зрештою, штурмом здобувають Арсенал. Такі були початки творення Української Армії, були вони тяжкі, а все ж армія росла і кріпла аж до гетьманського перевороту, після якого настала демобілізація.

Доба гетьманщини — це, для армії втрачений дорогий час, бо створені гетьманом кадри 8-ми корпусів розбіглися при першій подуві протигетьменського повстання і треба було вжити надзвичайно великих зусиль Головному Отаманові С. Петлюрі, щоб із хаосу повстанських груп і частин створити нову армію. Ситуація стала ще складнішою, ще тяжчою: Україна оточена агресивними ворогами мала аж три фронти, але і при таких неймовірно тяжких обставинах все ж армія росте й кріпне. Повстають Богданівці, Полуботківці, Наливайківці, Гордієнківці, Січові Стрільці, Дорошенківці, Республіканці, Києвці, Волинці, Залізні, Запорожці, Прикордонці, Сумчани — всіх назв не перелічиш. Все це були добровільці, люди Ідеї.

За часів гетьманщини організовується й наша Чорноморська флотія, яка спочатку попала до рук Німеччини та на підставі умови між Німеччиною і Українською Державою перейшла до українських рук. Це були: дреднот «Воля»; крейсери — «Гетьман Богдан Хмельницький», «Тарас Шевченко» «Гетьман Петро Дорошенко», «Гетьман Петро Сагайдачний»; ескадренні міноносці — «Київ», «Львів», «Чегирин», «Батурин», «Гетьман Іван Виговський», «Іван Сірко», «Пилип Орлик», «Кость Гордієнко», «Іван Котляревський», «Мартин Небаба», «Іван Підкова», «Петро Мошна»; лінійний корабель «Соборна Україна»; підводні човни — «Щука», «Карась; та 6 човнів під літерами «АГ2», «АГ22», «АГ23», «АГ24», «АГ25», «АГ26», та матка для підводних човнів «Дніпро».

Не всі українські військові частини розвивалися однаково — одні росли й розвивалися, здобували собі бойову славу, а інші під впливом обставин занепадали.

Давати оцінку доброї чи злої організації нашої армії на цей раз ми не збираємося, бо тоді треба було б широко освітлити тогочасні політичні обставини, матеріальний стан України, стратегічні умови, коротко тогочасні умови, в яких перебувала наша держава. Відкладаємо це на час написання історії армії. Тут відмітимо лише коротко й поверхово головніші з етапів дій Армії УНР*).

Повстання проти гетьмана розпочалося після проголошення гетьманом федерації з Московщиною. Повстання охопило цілу Україну. Гетьманські військові частини швидко розсипались, німецько-австрійська армія з причини революції в Австро-Угорщині та Німеччині поступово почала відходити до своїх країн. Республіканська армія перебрала керму в державі. Комуністична Московщина поновно розпочала свій натиск на Україну. Наша армія знаходилась в початковій стадії організації, а проте ставить ворогові сильний опір. Червона армія була числено, матеріально та організаційно сильнішою від нашої і, як наслідок цього, вона поступово все далі і далі посувалася в Україну. Точилися завзяті і тяжкі бої за Харків, Полтаву, Київ. Однак армія УНР в їх перебігу приходить до все більшого розвитку, стає організаційно дужною та затримує ворога, але не надовго, бо дощукільний брак набоїв, одягу й медикаментів стає добрим спільником большевиків. Допомогу звідки-будь очікувати не доводилось. Європа й Америка, хоч і бачили, що наша армія знемогає, боронячи їх від навали червоної повіні, будучи затроєні «мітом російського колоса» не лише відмовляють нам у допомозі, але навіть задержують закуплене нами військове майно і не пропускають його в Україну, ба, що більше — навіть літаки з медикаментами збивали і... тепер покутують свою «помилку».

Так дійшли ми аж до Кам'янця-Подільського. В цей же час УГА знеможена непосильною боротьбою з Польщею, переходить 16 липня 1919. р. Збруч і стає на допомогу в боротьбі з Москвою. Спільними зусиллями ворог відтиснутий аж за столицю України, Київ. Останній є в руках армії української та тут вміщується в розгрі біла Москва й підступно його відбирає. Червона ж Москва кидає в Україну всі свої сили, робить контр-наступ, УГА вибуває з нашого протимосковського фронту і переходить у табір Деникіна. Це все примушує нашу армію до відвороту. Настає відомий «Трикутник Смерти» під Староконстантиновим-Любарем. Перед нашою армією повстала загрозлива хвилина, оголошується фронт і настає смертельна небезпека для нашої армії. Здавалось настав кінець... наближалася неминуча катастрофа. Так ката-

*) Ми не згадуємо УГА, бо вже написана її історія.

строфа, а не поразка, не фізичне знищення ворогом і не загибель! Наступила повна руйнація найвищих цінностей, руйнація самої Ідеї, самоліквідування визвольного національно-державницького почину! Не йшло тут про те, що ворог міг фізично знищити замкнутах в «Трикутнику Смерти», а йшло про те, що носії визвольних змагань, знесилені борці, могли самі себе знищити духовно, зрадивши свою віру, відступивши від своїх прагнень і потоптавши визвольні кличі. Уявім собі, що армія, рятуючи борців, самовільно зложила б перед ворогом свою зброю. Що сталося б тоді? Не треба довго думати над тим — була б нечувана зрада і ганьба, брутальне потоптання національної гідності, лицарської честі! Не було б тоді світлої слави боротьби, перервалася б тяглість її, знеславлена була б і перервана історична традиція визвольного змагання і не залишено було б заповіту, не створено було б прекрасної легенди. Це частково і сталося було тоді в нас переходом УГА на бік білої (а пізніше і червоної) Москви. Коли б не армія УНР, нічого з тих могутніх і найдорожчих цінностей, що тепер маємо, на які тепер горді, якими живиться і вічно живитиметься і напоюватиметься наша непохитна воля до боротьби, наше незломно-визвольне стремління, — не було б, бо, якби провід України, її Уряд, та озброєна сила, її армія зрадили, то про що ж можна було б тоді говорити? Був би кінець!

На щастя цього безумного жаху в історії нашої недавньої боротьби не сталося. Бо у тих вірних і завзятих борців, що були замкнені в «Трикутнику Смерти» в серцях полум'янів справжній негасимий вогонь любови до України, до її Правди й Волі; дух їх був напоєний міццю, воля була твердою, ідея державної незалежності Батьківщини була для них найсвятішою.

В найгрізніший момент безвихідного становища, рятуючи гідність Держави, честь армії і славу боротьби, Головний Отаман С. Петлюра видав наказ про бойовий мерш війська в запіля ворога, і Армія Української Народньої Республіки, вірна державницьким гаслам і послушна своєму найвищому Проводові, відважно зірвалася на неймовірний чин, — на пролом ворожого фронту, на рейд у саме огнище ворожих сил, на створення блискучої слави, на написання кров'ю лицарської чарівної легенди І. Зимового Походу.

Цілих шість місяців тривав той зимовий рейд по Україні. Пів року били наші відважні бійці то червоних то білих окупантів і зрештою на наказ вищого командування пробилися під Могилів на Поділлі й злилися з новоствореною армією українською. В часі бо тривання зимового рейду наш Уряд підписав умову з Польщею про спільну боротьбу з червоною Москвою. Цим створилися можливості переорганізувати армію та сформу-

вати дві дивізії під проводом генерала О. Удовиченка та генерала М. Безручка.

Настав новий етап в житті армії. Армія Зимового Походу, яким керував генерал М. Омелянович-Павленко, в поході окріпла, була сильною, а новостворені дивізії були свіжі. Почався поновний наступ на Україну. Червоні не витримували нашого наступу і в запеклих боях залишали терен за тереном, відходячи все далі й далі. І знову ми досягли нашої столиці, й знову розвернувся наш український прапор над славним Києвом... та доля не судила нам закріпитися. Нас зрадила Польща, підписавши сепаратний мирний договір з червоною Москвою. Армія тиском ворога мусіла відходити і зрештою перейшла р. Збруч та згідно з міжнародним правом, примушена була скласти зброю перед своїм учорашнім «союзником».

Чи це був кінець? Ні, Армія відійшла, відійшла з кривавими боями, вона вистрілювала останні набой, але не скапітулювала! Частини її залишилися на рідному терені і вже, як партизани, продовжували дальшу боротьбу. А ті, що попали за дрти «союзної Польщі», не були байдужими, вони наприкінці 1921. року трьома загонами йдуть в Україну на нову боротьбу й під командою генерала Тютюнника пророблюють свій новий П. Зимовий Похід, нищать ворога, доходять майже до Києва. Листопадовий Похід у глибокій своїй суті був утіленням повної мужності жертви. За прикладом своїх предків, осяяні їх безсмертною лицарською козацькою славою, хоробро і завязато змагались з численними ворогами і суровою природою. Неодягнені, напівбосі, голодні, без достатньої зброї, виснажені й перевтомлені, самотні, оточені добре одягненим ситим і озброєним ворогом, ходили по Україні, як Вісники Волі і як Местники кривди. І ніщо не зламало козацького завязатого духа. В тяжких походах і боях, постійно переслідувані ворогом, визвольні шляхи по рідних землях міряли і значили. І здорові, і хорі, і поранені, усі великі муки терпіли. Надлюдські терпіння, надлюдські страждання! А в смерті були непохитні, горді та призириливі до ворога і ката. Не зганьбили стародавньої прадідівської козацької слави, не сплямили чесною рідної зброї! І при останім іспиті долі у жахливім кривавім «Колі Смерти» під Міньками завязато й непохитно боронились. Не давалися живими до ворожих рук, — як старі горді римляни, самі себе власною зброєю вбивали. Йшли шляхом Героїв-Лицарів чести. А ті 359, імена яких нам нагода заховала, завершили славний і світлий чин коронувавши себе і всіх останніх короною безсмертних Героїв-Мучеників.

Цим останім боєм під Міньками закінчила, на цей раз, свій страдницький шлях на рідній землі наша регулярна Армія і до-

вела вона усьому світові слухність наших змагань, непереможність і красу нашої Ідеї, нашу загартованість та велич духа.

Великі, епохальні події в житті народів не відбуваються без тяжкої боротьби та втрат.

У здібності боротися, в жертвеності народу є запорука життєздатності нації. Народ, не здатний до самопосвяти й жертвености, може втратити свою незалежність, а з нею поволі і свою національну індивідуальність та впасти в соціальну, господарську та культурну неволю. Така є дійсність буття. Причини втрачення незалежності можуть бути не лише внутрішні, але і зовнішні, коли з бігом обставин при найбільшій жертвенності того чи іншого народу, при найбільшій самопосвяті нарід все ж втрачає самостійність. Саме з цих зовнішніх причин і ми, українці, втратили свою незалежність.

Тому тут, на чужині, давши перед тим докази найбільшої самопосвяти, по запеклій збройній боротьбі за державну незалежність свого народу, замінивши фізичну зброю за духову, з вірою дивимося ми в будучність україн. народу. Почуття гордості й чести наповнює наші груди, що доля судила нам бути сучасниками і співтворцями Великої Революції та відродження боротьби України за незалежність.

У цій тяжкій боротьбі поляг наш чоловічий найдорожчий товариш — співбойовик, наш улюблений Вождь — Головний Отаман Військ Української Народньої Республіки, — Симон Петлюра. Ганебним, підступним убивством вирвав ворог його з наших рядів. Проте вбиваючи Симона Петлюру, ворог жорстоко помилився в своїх розрахунках, бож ми втратили свого Вождя лише фізично, але духовно, ідейно і морально Симон Петлюра і сьогодні стоїть на чолі нашої визвольної боротьби. Він веде і далі буде вести нас аж доки не сповниться ідея повної волі українського народу. У цьому спочиває безнадійність зусиль нашого ворога: згинув Петлюра, але він живе й житиме далі, як духовий синонім визвольної ідеї українського народу.

У збройній боротьбі за визволення Батьківщини героїчно полягло безліч її найкращих та найсвідоміших синів. Усі ми з пошвятою згадуємо імена тих наших Побратимів, що полягли на полі слави. Та зо всіх утрат є для нас морально найтяжчою втрата Симона Петлюри і то тому, що вирвано з наших рядів велику індивідуальність — вояка, провідника, вождя, що був для всіх нас повним, неписаним, але досконалим уосібленням програми визвольних змагань України.

Великий емігрант Данте сказав: «Немає страждань понад ті, як у нещасті згадувати про щасливі дні!» Але... наші славні Побратими, яких немає сьогодні між нами, всі ті події, які давно,

як сон, минули, варті того, щоб їх наново воскресити в пам'яті і пригадати, чому ми тут і чому — не там, на нашій Батьківщині. Пригадати роки боротьби, безустанних змагань, які створили нову військову історію, а разом з тим створили міцні підстави нашої армії, яка заслуговує на той культ, що ним оточують свої армії інші народи.

Сьогодні, в 45-ліття Відновлення Українських Збройних Сил, мимоволі встають перед очима сірі, непомітні постаті Невідомих Вояків, стражданням, кров'ю та смертю яких завдячуємо нашу славу.

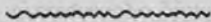
У всіх країнах, на найкращих площах їх столиць, потоплють у квітах могили незнаних вояків. З подивом спиняються біля цих могил цілі громади і не має серця, що не стиснулося б, скоріше не забилося б перед могилою тих, що мовчки, з покло-рою віддали своє життя в обороні рідного краю.

Лише наша Софійська площа стоїть пустою і даремно Богдан спиняється конем на сірому граніті, даремно вдивляється в далечінь, чи не побачить круторогих, що везуть, у китайку пови-ту, труну Невідомого Українського Вояка.

Безприкладна історія українського вояка, що сміло й одвер-то боровся з ворогом, не чекаючи жодної подяки, жодних на-город, бо для нього Національна Ідея була понад життя. Віки неволі не знищили шляхетних почувань, не заглушили націо-нальних стремлінь. З'явилися Герої, Святі, що вміли любити Батьківщину й навчилися ненавидіти ворога. Їх діла — це зразки величі людського духа.

В Сорокп'яту Річницю Відновлення Збройних Сил України віддамо нашу найщирішу пошану і честь поляглому Головному Отаманові і всім Побратимам-Героям, що життя своє віддали за Волю й Незалежність України!

В. Філонович

Карлсруге, дня 14. 10. 1962 року.

До Президії Центрального Комітету УНДС

Нац.-Державного Союзу, м/п Мюнхен Дахауерштрассе 9-II

Відповідаючи на листа, що я отримав, дня 14-го вересня 1962 року, який навіть без чергового числа, лише зазначено, — витяг з постанови Президії Ц. К. УНДС. Такий лист, уже дає мені до зрозуміння, який там є хаотичний порядок.

Підібрана кліка і накручена Головою УНДС М. Лівіцьким, виробляє нечувані диктаторські самочини і зневаги, а в пресі подається зовсім неправдиві відомості. Тож, я і дозволю собі відписати на той лист та подати читачеві правдиве обличчя Президії УНДС.

Тут же зазначаю, що своєю відповіддю, я не шукаю в тої кліки пробачення, або оправдання в своїх домаганнях і поступованнях, я при цій нагоді подаю далеко глибші і смутні справи, що саме започаткувала Президія, в особах таких пп.: М. Лівіцький, Є. Гловінський, М. Шраменко, І. Іножарський і П. Зайців.

Кожна людина в Західних Демократичних Країнах, коли переступає право закону і підлягає будьякому засудженню, то початково подають йому, що він зробив і коли він не дасть відповідної оборони, тоді йому оголошують постанову кари. А Президія як ставиться до своїх членів ЦК УНДС? Немаючи певних даних, оперлася лише на необоснованих словах, до яких більше сама допустилася брутального-демагогічного виступу на 5-тій сесії УНР-ди. Будучи присутнім на 5-тій сесії УНРади в Мюнхені, я сам бачив, як Голова УНДС, М. Лівіцький, і Президія УНДС в складі поданих осіб, підчас голосування на Віце-Президента, піднімали руки за комуніста-хвильовиста І. Багрянного. Як бачимо сьогодні всі ми, вояки, до чого допилила Президія разом з Головою, — Державницька — Петлюровська партія. Зневажили не лише Ген. Полк. Удовиченка, як найкращого Лицаря визвольних збройних змагань за Україну, але всіх нас вояків УНР. Ота кров, що лилася в Крутах, Базарі і по цілій Україні в боротьбі проти комунізму, сьогодні на 5-тій сесії, Голова і Президія УНДС, раді корита і теки проміняли нас на комуніста. Того ж самого дня і години, Голова УНДС М. Лівіцький висуває кандидата до УНР-ди від УНДС комуніста Дурделу, що 10-ть років сидів в Польщі за комунізм. І хоч другі політичні партії протестували проти такого кандидата, однак більшістю голосами УНДС впровадило комуніста до УНР-ди. Це ті наслідки, що сьогодні непогоджуються старшини і вояки визвольних змагань за Україну, з тою ганебною політикою Голови і Президії УНДС та скреслюють своїх членів з Президії і Цен. Ком УНДС. Якщо я особисто не погоджуюся, а так же і другі члени УНДС з Головою М. Лівіцьким, то не означає, що ми ідемо проти УНДС. Ні, ми домагаємося аби Віце Президентом був Ген. Полк. Удовиченко, як один з тих, що найближчим дорадником був, в п. Головного Отамана Симона Петлюри. А так же змінити комуніста Дурделу в УНР-ді, на основоположника УНДС. За правду, що я домагаюся від Голови і Президії УНДС, мене скреслено з членства УНДС та ще пришили образливі слова. Подаю їх дослівно: — Пполковника

Павла Сумароківа, який допустився до брутально-демагогічних виступів проти УНДС та проти цілої сучасної політики Державного Центру УНР, скреслити з числа членів УНДС і одночасно повідомити про це всі клітини нашої організації...»

Підписали: М. Лівіцький, Є. Гловінський, М. Шраменко, І. Іножарський, П. Зайцев.

З оригіналом згідне. За згідність М. Шраменко.

То є доказ, як Голова і його кліка одбирають право голосу своєму члену в УНДС, — уже дві каденсії не скликають з'їзду, бо не певні, що залишаться при своїх становищах, тобто, при кориті з текою.

І так, з вище мною поданого видно, що Голова УНДС М. Лівіцький, вояків УНР має членами без права голосу, лише для проформи в УНДС. Але ми не повинні з тим погодитися, краще створити своє УНДС і то буде, — без комуністичного зафарблення і будемо дотримувати гонорово, що нам воякам наказав Головний Отаман Симон Петлюра. — Не забуваймо про меч, учімося міцніше тримати його в руках і боронити від ворога України і свій Нарід. — А Голова УНДС мало, що компромітує нашу лицарську генераліцію, старшин і вояків, а навіть кидає погрозу, що наше СУВ зітре з поверхні землі. Уміє кожного очорнити, неправдою живе і комуністичною метою, кидає образливі обвинувачення, а його кліка, під стукання кулаком об стіл Голови, робиться послушною йому, як циркові звірята.

Якщо я і домагаюся від Голови УНДС, п. Редактора М. Лівіцького, о заміну його сучасної політики, то це не означає, що я йду проти УНДС. Це було би рівносильно тому, як п. Голову УНДС за якусь там дівку в Мюнхені так обличчя йому розмалювали, що не міг на місто показатися і навіть попало це до Нім. суду. Тут я і хочу запитати Президію УНДС: Кого то так побили за дівку, УНДС чи п. Редактора М. Лівіцького? Я думаю, що побито було п. Редактора М. Лівіцького, — Голову лише УНДС, а не УНДС. Тож, якщо п. Редактор М. Лівіцький наробив цього ганебного вчинку на 5-тій сесії УНР-ди і підняв проти себе вояцтво Армії УНР, то це ще неозначає, що ми допустилися брутального-демагогічного виступу проти УНДС і Державного Центру УНР на еміграції.

Далі, що торкається політики. Уважаю правним пригадати п. Редактору М. Лівіцькому, що ми, вояки Армії УНР, провадили політику холодну і збройну там на Україні, тоді якраз, як п. Редактор М. Лівіцький ходили на піхоту під стіл.

І сьогодні, в обороні свого права і гонору і тих Лицарів, що впали на Україні від зброї комуністичної, за нашу ідею і політику, будемо боронити до останнього живого лицаря.

Згідно з оригіналом, копії висилаються:

Союз Українських Ветеранів, Преса і Президія УНДС.

Павло Сумароків

.....

НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД СУВ СКЛАЛИ:

Німеччина: В. Татарский 10 н. м., А. Боярский 10 н. м., П. Кізимів 10 н. м., П. Феденко 10 н. м., С. Довгаль 10 н. м., М. Карпенко 5 н. м., В. Грачів 3 н. м., Ю. Семенко 10 н. м., І. Руденко 1 н. м., І. Кісіль 2 н. м., М. Новак 10 н. м., О. Маркіян 2 н. м., Г. Хомічевський 2 н. м., Н. Зіневич 1 н. м., М. Коваль 1 н. м., Г. Орловський 2 н. м., П. Бушило 1 н. м., К. Трохимець 2 н. м., Д. Щербань 2 н. м., І. Кушніренко 1 н. м., Сумароків 50 н. м. **Разом 155 н. м.**

Америка: ген. Вішнівський 5 дол. пор. Кухарчук 5 дол. **Разом 10 дол.**

Австралія: (в австралійських фунт.)

І. Грушецький 2., А. Козачинський 2., син сот. Горячко 1., О. Кліоновський 0.10., В. Толінський 0.10., В. Буштедт 1., В. Федорко 0.10., Г. Босий 1., М. Сувчинський 1., М. Грицук 1., Д. Кондратів 0.10., От. Стасишин 0.10., От. Винницький 0.10., М. Олійник 1., І. Брозницький 0.10., Є. Козачинська 1., Р. Сітко 0.10., Р. Козачинський 1., В. Дубів 1., Д-р Н. Грушецька 1., Л. Олійник 0.10. **Разом 18.00 А. ф.**

Франція: (в нових франк.)

Ген. О. Удовиченко 5., Р. Голіян 5., А. Тарновський 5., В. Калініченко 5., В. Калініченко 5. (син), В. Калініченко 5. (другий син), В. Зубенко 5., В. Лазаркевич 5., **разом 40 н. фр. франків.**

Головна Управа Союзу Українських Ветеранів щиро дякує всім жертводавцям і запевняє їх, що пожертвована ними сума піде на добро нашої загальної справи, а зокрема українського вояцтва перебуваючого на еміграції.

Видає Головна Управа Союзу Українських Ветеранів.

Адреса Видавництва та Адміністрації:

**Oberst a. D. W. Tatarskyj, 8 München 54, Opalstr. 32/1.
Bundesrepublik Deutschland**

На цю адресу проситься звертатися в усіх справах, що торкаються: підписки, передилати, Пресового фонду, тощо.

*

Гроші посилати лише на адресу:

**Städtische Sparkasse München Zweigstelle 28
8 München 54, Franz Fihl, Spargirokonto № 7810990.**

*

Редагує Колегія С. У. В.

*

Статті, підписані прізвищем або ініціалами автора, не завжди висловлюють погляди Редакції і за них відповідають самі Автори. Редакція застерігає собі право скорочувати статті і виправляти їх мову, якщо Автори не застерегли собі інші умови. За зміст оголошень Редакція не відповідає.